

Nr. 290

XXV rok
istnienia

Cena numeru
80 mk.

Cena prenumeraty:
w Łodzi
Miesięcznie „ 1700
Z przes. poczt.
Miesięcznie „ 2000
poza Łodzią egz. 66
Konto Pocztow. Kasy
Oszczęd. 60594
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

Redakcja i Adm.
w ŁODZI
Al. Kościuszki 41
TELEFON 28,

Łódź.

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Niedziela, dnia 22 października 1922 roku.

CASINO

Dziś niedziela 22 października o godzinie 12.30 po południu

Jedyny odczyt **BOYA** (Zełńskiego)

pod tytułem

WESOŁA REWOLUCJA

Bilety do nabycia w kasie kino-teatru „CASINO” od godz. 10 rano,

(4410K1)

CASINO

Kandydaci listy № 5.

PROLETARIUSZE
KOMUNISCI
TYLAST I WŁAŚCICIEL
KANDYDACE NASI
DZISIEJSZE PRZECI
POLSKO FRANCUSKI
CELNIK DLA WŁAŚCICIELA
PRZECI Z POLSKĄ I
PRZECI Z CUDZĄ WŁAŚCICIELSKĄ
NIEKTO ŻYJE LEWA TROCKI

NADESZŁA ZIMA!

NA RATY I

NA RATY I

Chcąc ubrać się ciepło w męską i damską garderobę, można tylko w firmie

„OSZCZĘDNOŚĆ”

ul. Wólczańska 43, front, I-sze p., oraz bielizna i towary łokciowe po cenach przystępnych.
UWAGA! Uste stwo dla urzędników państwowych i robotników. 4400b1

Zamach na kanclerza Wirtha.

MORDY POLITYCZNE W NIEMCZECH JESZCZE NIE USTAŁY.

BERLIN 21 10 (wł) Na dzisiejszym posiedzeniu parlamentu oświadczył prezydent parlamentu, że wykryto nowy zamach na życie kanclerza Wirtha. Zamachowi zdołano zapobiec przez aresztowanie jednego ze sprysiężonych. Wiadomości jakie rząd niemiecki posiada wskazują na to, że mordy polityczne w Niemczech jeszcze nie ustały.

Właśnie otrzymałem urzędowo doniesienie, że w Reichstagu będą musiały być poczynione wzmocnione zarządzenia oszczędności, celem ochrony kanclerza dr. Wirtha, ponieważ życie jego jest poważnie zagrożone.

Następnie zabrał głos kanclerz dr. Wirth, zaznaczając, iż zamach na jego życie planowany był faktycznie i tylko w ostatniej chwili udało się go udaremnić. Następnie zaznaczył, iż doniesienia prezydenta Izby nie zostały przez niego spowodowane. Powaga sytuacji jest dla wszystkich niewątpliwie jasna. Oświadczenia prezydenta Loebego — zaznaczył kanclerz — ostrzegają nas, iż ponownie musimy się liczyć z serią mordów politycznych w Niemczech.

BERLIN 21 10 (PAT) Na wczorajszym posiedzeniu Reichstagu toczyła się dyskusja nad ustawą w sprawie wyboru prezydenta. Ustawę przyjęto w pierwszym i drugim czytaniu, trzecie zaś odbędzie się we wtorek. Przyjęcie ustawy jest zapewnione. Prezydent Loeb zakomunikował co następuje:

Manifestacje polsko-francuskie w Paryżu.

WRAZENIE Z POBYTU W POLSCE.

PARYŻ, 20 (wł.) Wczoraj i dzisiaj odbyły się tutaj wspaniałe francusko-polskie manifestacje z okazji powrotu 110 uczniów gimnazjów francuskich, którzy poprzedniego miesiąca bawili w Polsce. Wczoraj wygłosił p. Beaussard, profesor Lycée Stanislas, odczyt o tem, co widać w Polsce i o swoich osobistych wrażeniach. Mówił on z entuzjazmem o Polsce i jej urzędzeniach oraz o sposobie, w jaki Polska przeprowadza odbudowę. P. Beaussard przypomniał następnie rolę, jaką odgrywał jeden z

nauczycieli Lycée Stanislas, p. Buczyński, dyrektor szkoły polskiej w Paryżu, w rozwoju stosunków polsko-francuskich tudzież jego zasługi położone w Lycée Stanislas. P. Buczyński głęboko wzruszony odpowiedział dłuższem przemówieniem, w którym podkreślił węzły łączące Polskę z Francją.

Obecni w liczbie około tysiąca witali oczywiście radcę Poselstwa Polskiego w Paryżu p. Wielowiejskiego, zastępującego p. Zamojskiego. (2)

otrzymał Krzyż Walecznych z dwoma okuciami. (7)

lityki w sprawach polsko-rosyjskich, (7)

P. Obolenski.

Układy z Jugosławiją.

(wp) 19-go października powrócił z Moskwy przedstawiciel sowieckiej Rosji w Warszawie, Obolenski, który odbył w Moskwie szereg konferencji z kierownikami rosyjskiej po

(wp) Pertraktacje handlowe polsko-jużosłowiańskie zostały już pomyślnie zakończone, wszystkie sprawy uzgodnione, wymiana jednak dokumentów ze względów technicznych nastąpi dopiero w najbliższych dniach. (7)

Dzisiejszy numer wraz z Nowinami Wyboreczemi i Ilustrowanym Dodatkiem składa się z czternastu stron.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Bolszewicy żądają wydania powstańców.

(wp) Przedstawiciel Sowieckiej Ukrainy przesłał do ministerstwa spraw zagranicznych notę z żądaniem wydania oddziału ukraińskich powstańców pod dowództwem Gałczewskiego, który przeszedł z Podola na polskie terytorjum. (1)

Ustawa emerytalna.

(wp) Jak się dowiadujemy, w związku z projektowaną przez rząd regulacją uposażenia urzędników państwowych przygotowuje ministerjum skarbu nowy projekt ustawy emerytalnej która ma być dostosowana do nowej regulacji płac urzędników. (7)

Pożegnanie majora Vamawaki,

(wp) Wczoraj o godz. 13 i pół, minister spraw wojskowych gen. dyw. Sosnkowski podejmował śniadaniem w hotelu Europejskim odjeżdżającego attache japońskiego, mjr. Vamawaki, oraz jego zastępcę, mjr. Okabe.

Mjr Vamawaki, który przebył w Polsce przeszło dwa lata w czasie naszej kampanji,

Więść z Rosji Sowieckiej.

KONFERENCJA ROZBROJENIA. — DENACJONALIZACJA DOMÓW. — OGRANICZENIE KOMPETENCJI WNIESZTORGU. — WALKA Z BANDYTYZMEM. — SKUTKI BURZY MORSKIEJ.

RYGA 21 (PAT) Helsingforski „Hofvuds Bladet“ donosi, że konferencja, dotycząca się rozbrojenia odbędzie się w Moskwie w pierwszych dniach listopada.

RYGA 21 (PAT) W ciągu ostatnich dni zszalała potężna burza na Bałtyku. Ofiarą jej padło wiele statków. Okrety rosyjskie „Rosja” i „Gromoboj” zaginęły bez wieści. Burza przerwała manewry czerwonej floty.

RYGA 21 (PAT) Z Charkowa donoszą o postanowieniu denacjonalizowania 6425-ciu domów. Dotychczas zwrócono byłym właścicielom 2500 domów.

RYGA 21 (PAT) Wkrótce ogłoszony będzie przez rząd sowiecki dekret, ograniczający kompetencje Wniesztorgu. Państwowe przedsiębiorstwa przemysłowe będą miały odąd prawo prowadzenia samodzielnych operacji

handlowych zagranicą.

RYGA 21 (PAT) W celu zwalczania bandytyzmu w Rosji sowieckiej WCIK przyznał głównemu urzędowi politycznemu tj. dawniej czerezwyczaice prawo rozstrzeliwania bez sadu grabieżców schwytanych na miejscu przestępstwa.

RYGA 21 (PAT) „Krasnaja Gazeta“ donosi, że na propozycje sowieków dotycząca się odwiedzin floty nie odpowiedziało żadne z państw bałtyckich. (2)

RYGA 21 (PAT) „Izwestia“ donoszą, że Rosja sowiecka znajduje się znowu w przededniu straszliwego głodu. Już obecnie w gubernii Ekaterynosławskiej w koloniach niemieckich nad Wołgą i w okręgu dońskim, licza z górą milion głodujących. (2)

Jak Niemcy będą płacili?

NOWE NADZIEJE FAŁSZYWYCH BANKRUTÓW

BERLIN 21 10 (wl) Dzisiaj lub jutro mają ukończyć się rokowania wyrównawcze w sprawie spłat repatriacyjnych Niemiec, dotyczące się od 13 października. Dzienniki niemieckie ciągle spodziewają się dużych udogodnień dla Niemiec. Utrzymują one, że Niemcy

nie będą płacili dwóch milionów franków miesięcznie, tak jak to powinny uczynić. Spłaty te mają być wstrzymane do 1 lipca 1923 r., w ich miejsce Niemcy miałyby wydać bony skarbowe, które jednak byłyby realizowane dopiero po 1 lipcu 1923 r.

Po dymisji Lloyd George'a.

OWACJE DLA LLOYD GEORGE'A — BONAR LAW PRZYPUSZCZALNY NASTĘPCA — WSPÓLDZIAŁAC MU BĘDĄ COURZON I DERBY.

LONDYN, 21 | 10 (PAT) Dziś Lloyd George udał się do Leeds, gdzie w kilku miejscach zgromadził mu gorące owacje. Przy okazji przemówienia w jednej z miejscowości Lloyd George wyraził się: „Toryści, wprowadzeni w błąd, obalili swego własnego przywódcę“ (Chamberlaina). (2)

WIEN 21 (PAT) „Neue Freie Presse“ donosi z Londynu pod datą 20 b. m. Dziś rozpoczęły się już wstępne narady nad utworzeniem nowego gabinetu. Bonar Law konferował z lordem Courzonem i lordem Derby, którzy oświadczyli gotowość przyjęcia tek w nowym gabinecie. Sądzą, że Courzon zatrzyma urząd spraw zagranicznych, podczas gdy Derby obejmie urząd kolonialny. Bonar Law, bawiąc wieczorem w gmachu parlamentu oświadczył, że w chwili obecnej jest jeszcze osobą prywatną nie będzie się

widział z królem przed konferencją partijną, która odbędzie się w poniedziałek. Jeśli na konferencji partii będzie wybrany przywódcą stronnictwa, wówczas będzie w możności udzielić królowi rady, aby natychmiast rozwiązał parlament.

PARYŻ 21.10 (PAT) Ag. Havasa donosi z Londynu, że w tamtejszych kołach miarodajnych zapewniają, iż gabinet Bonar Law będzie usiłował kontynuować w liniach zasadniczych dzieło gabinetu Lloyd George'a, dając jednakże przede wszystkim do osiągnięcia ściślejszego porozumienia, ze sprzymierzeńcami, w polityce zaś wewnętrznej do przeprowadzania systemu oszczędnościowego w rozmiarach jeszcze rozleglejszych. Po konferencjach z lordem Courzonem i z lordem Derby, Bonar Law konferował z Yonnger'em. Rozmowa dotyczyła współpracy tych polityków w gabinecie Bonar Lawa. (2)

Lenin kocietuje Francję.

FRAGNIE SPROWOKOWAĆ JĄ PRZECIWI ANGLJI

RYGA 21 10 (wl) Z Moskwy donoszą, że Lenin oświadczył, że Francja i Rosja powinny stać się współpracującymi czynnikami równowagi europejskiej. Poprawa w stosun-

kach francusko—rosyjskich jest konieczną, chociażby ze względu na to, że Anglja narusza na Bliskim Wschodzie zarówno interesy Francji, jak Rosji.

TELEFONEM Z WARSZAWY

SPRAWY GDANSKIE I KWESTJE EKSPORTOWE.

*) Dziś odbędzie się posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów.

Posiedzenie to, mające charakter raczej informacyjny, dotyczy pewnych zagadnień jednolitości polityki wywozowej i jej koniunktury

oraz spraw górnośląskich w związku z umową drezdeńską.

UPOSAŻENIE SĘDZIÓW I PROKURATORÓW.

*) Jak się dowiadujemy, od listopada r. b. uposażenie sędziów i prokuratorów będzie wypłacane z uwzględnieniem zmian, wynikających z ustawy sejmowej z d. 25 września r. b.

W związku z tem Minister Sprawiedliwości wydał w porozumieniu z Ministrem Skarbu odpowiednie zarządzenie.

RESTAURACJA I RZĘDU

„Gastronomja“

Sp. z ogr. odp.

Telef. 15-54.

Telef. 15-54

P OTRKOWSKA 43.

Wobec rozsiewanych pogłosek o tem, jakobyśmy sprzedali lub wydzierżawili naszą restaurację, oświadczamy, że jest to nie prawda, rozgłoszoną przez ludzi, chcących szkodzić naszej firmie. Osoby, które będą w dalszym ciągu rozsiewały podobne wersje, będą pociągane do odpowiedzialności sądowej.

(4365b)

Polecając się Sz. Bywalcom. St. Ciechanowski.

ZAKŁAD KRAWECKI

Leonarda Hetmana

w Łodzi, ul. Wileczańska 63 prawa ofic. parter

Wykonywa wszelkie roboty w zakresie fachu wchodzące, z własnych jak również i powierzonych materiałów.

Wykończenie pierwszorzędne i SPECJALISTA na roboty futrzane.

(4350B8)

STRAJK SZEWCÓW.

*) Strajk pracowników szewskich obwarstw warsztatów wszystkich kategorii. Szewcy domagają się podwyżki 34 proc.

O NOWA SZTUKĘ WROCZYŃSKIEGO

*) Dziś odbyło się posiedzenie magistratu, poświęcone sprawom teatralnym. Wynikiem posiedzenia jest zdjęcie z repertuaru nowej sztuki Wroczyńskiego „Ona“.

Z OSTATNIEJ CHWILI

Wyjazd Paderewskiego.

PARYŻ 21 | 10 (PAT) Bawiący tu Paderewski opuszcza dziś Paryż, udając się do Ameryki. (2)

Bookoła zamordowania Rathenau'a.

WIEN 21 (PAT) „Arbeiter Zeitung“ donosi z Berlina: Z kół socjalistycznych dowiadujemy się, że policji berlińskiej udało się przypadkowo wpaść na trop całego szeregu zamachów. Pewien osobnik, co do którego nie można podać nazwiska, w szczególności, został najęty przez kółka stojące blisko sprawcy zamachu na Rathenau'a, ażeby zamordował kanclerza. Osobnik ten jednak zaniechał zamachu i doniósł o tem policji. Człowieka tego aresztowano. Poszły on zeznania, które skierowały policję na nowe ślady. Wszystkie jego informacje okazują się prawdziwymi. (7)

Pożyczka dla Austrii.

WIEN 21 10 (PAT) Tutejszy minister pełnomocny hiszpański zakomunikował austriackiemu ministrowi spraw zagranicznych o postanowieniu rządu hiszpańskiego wzięcia udziału w międzynarodowej pożyczce na rzecz Austrii.

Miljonówka.

We wczorajszym ciągnięciu Miljonówki wylosowany został N.

4,478,558

Niepodjęte miliony

Następujący wygrane miljonówki nie zostały dotychczas podjęte:

0,467,669, 1,342,115, 2,486,758.

Zagadki.

Mechał pedzłem
Nie z zapalem;
Dziś jest peo
Generalem...

W pewnym grodzie
Szy. był... osłem;
Zaś w Warszawie
Dziś jest... postłem...

Pasał bydło,
Piszczął z bidy;
Dzisiaj doi
Grosz z Dojlidy...

Siedzi sobie
W Belwederze
I na kawał
Polskę bierze, ...

(6) Stanisław Żytkowski (Eszet).

WIADOMOŚCI Z KRAJU.

Okradzenie dyplomaty.

(K) Szef angielskiej misji wojskowej w Polsce, generał Carton de Viart, zamieszkały w pułkach Dawidgródzkich w majątku ks. Radziwiłła, położonym nad rzeką Ikwa, dokąd często ze znajomymi udaje się na łowy. W tych dniach poselstwo angielskie zawiadomiło władzę bezpieczeństwa, że w nieobecności generała siedziba jego myśliwska została doszczętnie okradzona: skradziono: broń, odzież myśliwską, różne ubrania, zapasy żywności i inne rzeczy. Szkody wynoszą kilkanaście milionów marek. 6

Katastrofa kolejowa na st. Jaszczów.

(K) Onegdaj o godz. 4.30 rano na stację Jaszczów między Rejowcem a Lublinem skierowano pociąg towarowy na bocznice, by dać przejście nadchodzącemu ze Zdobunowa w stronę Warszawy kurjerowi. Wskutek opieszałości w naprawianiu uszkodzonej zwrotnicy, pociąg kujerski wpadł całym impetem na boczną linię, gdzie właśnie stał pociąg towarowy. Maszynista pociągu kurjerskiego, Nowicki, zauważył niebezpieczeństwo i dał kontrparę w odległości już tylko kilku metrów od pociągu towarowego. Mimo to nastąpiło zderzenie, wprawdzie już z pewnym osłabieniem, ale i to wystarczyło, by parowóz pociągu kurjerskiego został zdruzgotany, oraz kilka wagonów uszkodzonych.

Katastrofa byłaby przybrała groźne rozmiary, gdyby nie przytomność umysłu maszynisty Nowickiego, który w czas puścił kontrparę. To też pasażerowie pociągu kurjerskiego uratowani ocaleniem swego życia i widząc żywego maszynistę, który wydostał się z pod parowozu, zbrali między sobą kilkaset tysięcy marek, jako nagrodę dla maszynisty i jego pomocnika. (8)

Ujęcie kochanki bandy Góralskiego.

(K) W piątek o godz. 7 rano przyjechała z Koluszek do Brzeziny kochanka Góralskiego, Emilja Sadowska, pseudonim „Zośka”, a właściwie Emilja Maruszczyk, współniczka szeregu napadów bandyckich z nersztem „Walkiem” ściągana od dłuższego czasu przez policję brzezińską.

Kiedy woźnica stanął na miejscu postoju, i gdy zesłali wszyscy pasażerowie, Emilja, trzymając ręce pod chusiką spowodowała 3 wystrzały rewolwerowe, mierząc sobie w piersi. Następnie sterroryzowała jeszcze kilkoma strzałami woźnicę, zmusiła go do odwiezienia ją przed Komendę Państwową w Brzeziny, gdzie poleciła stanąć, a woźnicę zmusiła do wezwania policji.

Po otrzymaniu tej wiadomości funkcjonariusze Komendy, znajdujący się w tym momencie na posterunku, wybiegli z karabinami w ręku „na gotój broń”. Kochanka chciała dać do kunkcjonariuszy kilka strzałów, powodując się zemstą za ujęcie „Walka”, lecz siły ją opuściły wówczas zranionej wyrwano rewolwer syst. „Browning” i odstawiła ją do szpitala miejscowego, celem okazania pierwszej pomocy lekarskiej.

Ujęcie emisariuszki bolszewickiej w Krakowie

(K) Jak donoszą, onegdaj ułło się krakowskim organom wywiadowczym aresztować bardzo niebezpieczną emisariuszkę bolszewicką w osobie Pauliny Burnholm, która od przeszło dwóch miesięcy bawiła na terenie Polski, gdzie miała za zadanie utworzyć tajną placówkę komunistyczną, jedną w Małopolsce Zachodniej, drugą zaś w Kongresówce.

Działalność tych placówek zakrojona być miała na większą skalę. Akcja miała iść z jednej strony w kierunku zorganizowania i uruchomienia służby szpiegowskiej, z drugiej zaś strony w kierunku szerzenia propagandy komunistycznej. Burnholmówna przyniosła ze sobą wielki transport bibuły komunistycznej, która miała być rozdzielona pomiędzy członków tej organizacji, celem dalszego kolportażu.

Burnholmówna stale mieszkała w Warszawie, stamtąd bardzo często przyjeżdżała do Krakowa, gdzie komunikowała się ze zwerbowanymi już członkami swej organizacji.

Podczas ostatniej z takich podróży Burnholmównę aresztowano. Aresztowana zaczęła się tłumaczyć, że w Polsce bawi tylko przelotnie ma bowiem zamiar wyjechać do Szwajcarii. Dopiero aresztowanie jednego z jej wystanników uchyliło rąbek tajemnicy przyjazdu Burnholmówny do Polski. (8)

Przemysłowość na granicy Śląska.

(K) Na pograniczu polskiego Śląska, w miejscowości Głubczyce aresztowano w tych dniach bandę przemysłowców, trudniącą się przemyślaniami wielkich ilości produktów spożywczych do Czech. Głową tej bandy był właściciel dóbr Wenzelides z Geppersdorfu.

Urzednicy celnicy urządzili rewizję w zabudowaniach majątku Wenzelidesa, przyczem znaleźli liczne motory, dywany perskie; kilka centarów czekolady i wielkie zapasy innych towarów, przygotowane do wysłania. Samego właściciela majątku już nie znaleziono, gdyż uciekł przez kogoś, zdołał umknąć, aresztowano więc tylko rentmistrza, zarządcę majątku i woźnicę.

Do jakiego stopnia rozwija się tu przemysłowość, dowodzi fakt, iż w ciągu ostatnich 3 dni przetrzymano w Bytomiu 120 przemysłowców i osadzono w areszcie. Wartość odebranych od nich towarów wynosi kilkaset tysięcy marek niemieckich. (8)

Otwarcie ruchu kolejowego z Ukrainą sowiecką

(K) W sobotę, 7 października br. odbyła się ostateczna konferencja w sprawie połączenia kolejowego Gal. Wschodniej z Ukrainą sowiecką na stacji pogranicznej Wołoczyska pomiędzy delegatami lwowskiej dyrekcji kolejowej, a przedstawicielami zarządu południowo-zachodnich sowiecko-ukraińskich kolei, przy współudziale starostw ze Skarbu i tamtejszego komisarza okręgowego. Na podstawie wzajemnego porozumienia się, ustalono termin podjęcia ruchu osobowego, bagażowego i towarowego między Polską, a Ukrainą sowiecką przez stacje graniczne Podwołoczyska — Wołoczyska na dzień 1 listopada br. (8)

Wyższe uczelnie w Polsce.

Sześć istniejących w Polsce uniwersytetów wykazuje stały i to poważny wzrost ilości słuchaczy. Wzrost ten uwydatnia się zwłaszcza przy zestawieniu ilości młodzieży akademickiej studjującej na uniwersytetach polskich w roku szkolnym 1919 | 20 i 1921 | 22.

I tak podczas gdy w r. 1919 | 20 uniwersytet warszawski wykazywał ogółem 4312 studentów, w r. 1921 | 22 liczył ich już 7522. Na drugim miejscu pod tym względem stoi uniwersytet lwowski, którego ilość studentów wzrosła w tym okresie z 2892 na 4737. Następnie kolejno idą: uniwersyte krakowski 3860 — 4522, poznański 1580 — 3283, wileński 547 — 1719, lubelski 1120.

Ogółem zatem w r. 1919 | 20 liczba słuchaczy w 6 uniwersytetach polskich wynosiła 13,775 osób, gdy w r. 1921 | 22 już 23,013. Liczba słuchaczek wynosiła procentowo w obu latach 25,4 proc. i 22,4 proc., czyli wykazała spadek.

Politechniki polskie w latach pomienionych miały słuchaczy: Warszawa — 2041 i 4112; Lwów 1376 i 2230. Akademia górnicza (krak.) w r. 1921 | 22 liczyła słuchaczów 282; szkoła główna gospodarstwa wiejskiego (warsz.) w tymże roku — 761. Ogółem 4 powyższe uczelnie liczyły słuchaczów w roku 1919 | 20 — 3417, a w r. 1921 | 22 — 7385. Procent kobiet wynosił 4,7 proc. oraz 4,4 proc., czyli również wykazują spadek. Inne wyższe uczelnie miały ogółem słuchaczów 1920 w r. 1910 | 20 i 3688 w r. 1921 | 22.

Ogólna liczba słuchaczy wyższych uczelni w całej Polsce wynosiła: w r. 1919 | 20 — 20,037, w roku zaś 1921 | 22 — 34,085. Liczba kobiet w wyższych uczelniach i tu wykazuje spadek z 25,4 proc. w r. 1919 | 20 do 20,0 proc. w r. 1921 | 22.

W państwach zachodnich w r. 1912 wypadło na milion około 1,200 osób z wyższym wykształceniem, a mianowicie: Niemcy, 1270; Francja 1210; Austria 1240; Szwajcaria 1247; W Polsce przy 26 milionach ludności liczba 34 000 słuchaczy wykazuje, iż nie jesteśmy w tyle poza Zachodem.

Prof. Świętosławski oblicza, że z wyższym wykształceniem potrzeba w naszym kraju: urzędników państwowych i wojskowych 30,000; sił technicznych 20,000, nauczycieli wyższych i średnich 20,000, lekarzy, weterynarzy i farmaceutów 15,000, handlowców, bankowców i pracowników biurowych technicznych 15,000; innych zawodów 15,000, osób z wyższym wykształceniem na emigracji 5,000; razem 130,000.

Ochrona nazwisk polskich.

Drong Franciszek	strażnik kol. na Cieszyński	
Seitz Edmund Franciszek	ppor. W. P. „ Deyczakowski	
Kon Wacław	„ Konar	
Akatow Sergiusz urz. państw.	„ Rajowski	
Skrebniew Aleksander inż.	„ Skrebniewski	
Groslik Antoni Ryszard) Groniowski	
Groslik Józef Witold		lekarz
Groslik Jerzy Maksymilian		przemysłowiec
Krauc Kazimierz	„ Wiankowski	
Wołowaskóra Jakób Hersz	„ Skoryński	
kon Henryk Florjan słusarz	„ Kondecki	
Lejman Wojciech właśc. nieruch.	„ Lejmański	
Pik Jan	„ Janusz	

Następujące osoby podały o zamianę nazwisk. Nadmieniamy, że w myśl art. 4 ustawy z dn. 24 IX 1919 D. U. R. P. Nr. 88 p. 478 wolno w przeciągu 90 dni od dnia ogłoszenia w „Monitorze” wniesć sprzeciw do Min. Spraw Wewnętrznych. (4)

KALOSZE

Petersburskie i inne od 6,000 mk. spieszcie się

nabyć w **Magazynie Uniwersalnym**
44 Piotrkowska 44

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Dziś, Niedziela 22 października Urszuli
Wschód słońca g. 7 m. 18
Zachód g. 5 m. 22

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 65)
3 p. pol. „Sulkowski, 8.15 „Peer Gynt“
Teatr „Scala“ (Cegielniana 18)
Filharmonia (Dzielna 20)
12 w pol 2 poranek muzycz. 4 pp, 2 koncert symf.
„Casino“ (Piotrkowska 67)
„Korowód śmierci“
„Luna“ (Przejazd 1)
„Wesoła Rewolucja“ odczyt Boys'a
„Odeon“ (Przejazd 2)
„Robinson Kruzo“ serja II
Grand-Kino (Piotrkowska 72)
„Lady Godiva“
„Nowości“ (Piotrkowska róg Główniej)
„Morscy piraci“

— Kalendarzyk historyczny.

1633 Stanisław Koniecpolski bije na głowę Turków. (2)

Wiadomości bieżące

— Mianowanie.

Naczelnik Państwa postanowieniem z d. 20 b. m. mianował sędzią Najwyższego Trybunału Administracyjnego adw. Włodzimierza Wyganowskiego.

— Delegacja Jugosłowiańska w Łodzi.

Jak donosiliśmy dnia 19 b. m. wieczorem przybyła misja ekonomiczna, jugosłowiańska która udała się po przybyciu na kolację do Grand Hotelu.

Następnego dnia zwiedzano fabryki Scheiblera, Grohmana i Johna, poczem udano się w południe na śniadanie, wydane przez związek przemysłowców na cześć gości.

Wieczorem miasto wydało obiad w Hotelu Manteuffla. W serdecznym nastroju misja opuściła Łódź, żegnana przez przedstawicieli władz państwowych wojskowych i komunalnych. (2)

— Gaz zdrożał.

b) W myśl uchwały przyjętej na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej cena tysiąca stóp sześciennych gazu do oświetlenia i ogrzewania podwyższona została do pięciu tysięcy mk., gazu do silników 4300 mk. zaś gaz zużyty w instytucjach miejskich i do oświetlenia 3400 mk. (2)

— Podwyższenie opłat sekwestracyjnych.

b) Opłaty za czynności miejskiego urzędu sekwestracyjnego wynosić będą obecnie za każde przypomnienie (bez względu na sumę należności) 50 mk. za dokonanie zajęcia i sporządzenie o tem protokołu 150 mk. przy egzekwowaniu należności do 1500 mk. włącznie i 10 proc. przy egzekwowaniu należności powyżej 1500 mk. W razie uiszczenia należności sekwestrotorowi po zejściu, jego na miejsce celem dokonania zajęcia, lecz przed dokonaniem tej czynności opłata wynosi 150 mk. Za dokonanie licytacji opłata wynosi 10 proc. egzekwanej sumy nie mniej jednak niż 150 mk. Po zejściu na miejsce sekwestratora w celu nskutechnienia licytacji, gdy licytacja nie dochodzi do skutku nie zależnie od sumy pobiera się należność 150 mk. Za każdorazowy odpis protokołu 150 mk. od arkusza. Pozatem płatnik ponosi wszystkie wydatki w gotówkę, związane z powołaniem świadków przy zajęciu i przechowaniem zajętych rzeczy, oraz za ogłoszenie licytacji. (2)

— Kary na lichwę.

b) Komisarz Rządu na miasto Łódź skazał za przekroczenie cen, ujawnionych w cenniku, względnie za brak cennika lub ujawnienie cen na towarach: właściciela składu wędlin

W drugą bolesną rocznicę śmierci męża mego

S. † P.

STANISŁAWA BUCHNERA

odbędzie się żałobne nabożeństwo za spokój duszy w Katedrze o godzinie 9¹/₂ rano dnia 24 października r. b.

Na które zapraszają rodzinę zmarłego, kolegów, przyjaciół, życzliwych

Zona z dziećmi.

4398s

Afera cukrowa w Łodzi.

b) Z rozporządzenia prokuratury prowadzone jest śledztwo w sprawie cukru w ilości 300 worków (2 wagony), który zjednoczone kooperatywy otrzymały od ministerstwa skarbu dla swych członków. Cukier ten podobno miał być sprzedany na pasek, wobec czego prowadzone jest energiczne śledztwo. Kierownikiem zjednoczonych kooperatyw jest p. Franciszek Jaranowski. Przebieg śledztwa utrzymywany jest tymczasem przez władze w tajemnicy. (2)

W tej mierze magistrat m. Łodzi komunikuje, iż dotychczas Łódź otrzymała 125 ton cukru (1350 worków.)

Ilość ta podzielona została w następującym stosunku: Sklepy miejskie 208 worków, kooperatywy, zrzeszenia i korporacje 742, instytucje użyteczności publicznej (szpitale, przytulki

ochrony) 112, urzędnicy państwowi, funkcjonariusze policji, pracownicy miejscy, nauczycielstwo 288. Ogółem 1350 worków.

Ponieważ z powyższych źródeł informowano nas, iż niektóre kooperatywy w ogóle cukru nie sprzedawały, leżałoby w interesie ogółu, jak i magistratu, aby polecił wykaz kooperatyw, które otrzymały cukier, oraz ilość worków.

Sprawa tow. Naczernickiego, którego władze zaarrestowały za nadużycia cukrowe, jest dowodem, iż Magistrat nie rozciąga żadnej kontroli nie tylko nad kooperatywami, lecz nawet nad własnymi urzędnikami, rozdzielającymi ten słodki produkt.

Milczenie, w tym wypadku, byłoby zdaniem wielu, złotem, który otrzymano za cukier... (2)

Sendera Duszkińska (Piotrkowska 25) na milion mk. gszynny, Wolfa Makowskiego, skład przy dzy i manufaktury (Piotrkowska 46) na pół miliona mk., Daniela Berkowicza, skład manufaktury (Nowomiejska 1) 300,000 mk. Moszka Tondowskiego, skład manufaktury (Piotrkowska 31) na 250,000 mk. Leona Librachy (Piotrkowska 50) i Włodzimierza (Restauracja „Wersaille“ po 200,000 mk. i Walerję Tolarczyk na 15,000. (7)

— Nowa taryfa kolejowa.

Komitet ekonomiczny Rady ministrów zatwierdził onegdaj proponowaną zwykłą taryfę kolejową w Polsce. Osobowa taryfa będzie od 1 listopada podniesiona o 100 proc. tawarowa 50 proc. Uchwalone podwyżki mają kolejom państwowym do Nowego Roku przynieść 10 i pół milarda na wyższy z taryfy osobowej, miliard 200 milionów z bagażowej i do 10 miliardów towarowej. (7)

— Strajk w fabryce „Brygada“ ukończony.

b) W sprawie strajku w fabryce „Brygada“ odbyła się w inspektoracie pracy konferencja między właścicielami przedsiębiorstwa a delegatami związku zawodowego skórzanego.

Robotnicy zażądali przyjęcia wydalonych robotników wyrównania płac dotychczasowych podwyższenia zarobków o 25 proc. i uznania delegatów. Po dyskusji pracodawcy zgodzili się uwzględnić żądania robotników.

Ostatecznie pracodawcy złożą odpowiednie wyjaśnienie w poniedziałek. Wobec powyższego robotnicy w dniu wczorajszym przytąpili do pracy. (7)

— Żądania szwerców.

Odbyła się onegdaj w inspektoracie pracy konferencja między przedstawicielami kupców i przemysłowców branży obuwianej, przedstawicielami cechu starszych a delegatami związku skórzanego. Pracodawcy po dłuższej dyskusji zaproponowali 15 proc. do cennika marcowego, wliczając otrzymane dotychczas podwyżki. Robotnicy na tę koncepcję nie zgodzili się i zaproponowali 25 proc. do ostatnich płac zarob

kowych, albo podpisanie cennika z d. 26 sierpnia dla II i III kategorii, która w sierpniu otrzymała podwyżkę do 25 proc. Do porozumienia nie doszło. Konferencja odroczono do czwartku. (7)

Wypadki i kradzieże.

— Pożary.

1) Przy ul. Karola Nr. 17 w Fabryce Jarocińskie go, dzierżawionej przez Kozentala w oddziale przedsiębiorstwa wybuchł pożar. Wezwane na miejsce wypadku II Oddział Straży Ogniowej pożar ugaszczono. Straty narazie nieustalone. (2)

Teatr i muzyka

— Teatr Miejski.

Dziś tj. w niedzielę Teatr Miejski daje o godz. 3 po pol. dia Zrzeszeń rob. i intelig. „Sulkowski“ (po raz ostatni, wiecz. o 8.15 punk. „Peer Gynt“; W poniedziałek dnia 23. X. dia Zrzeszeń rob. i intelig. „Nina“ dramat L. Kautza z pp. Wależanką dyr. Barwińskim i p. Sarneckim w rolach głównych, We wtorek „Peer Gynt“

— Koncert Niezdanowej.

W środę dn. 25 bm. w sali Filharmonii odbędzie się jedyny występ słynnej śpiewaczki rosyjskiej, byłego Cesarskiego Teatru Wielkiego w Moskwie Antoiny Niezdanowej z udziałem znanego skrzypka Stanisława Frydberga i pianisty Mikolaja Golowanowa. Pani Niezdanowa należy do rzędu najgłośniejszych śpiewaczek rosyjskich a występy jej pozostawiają nie zatarte wrażenie artystyczne. W programie najpiękniejsze arje z op. „Lakme“, „Cyrulik Sewilski“, „Caraska Niewiasta“ oraz pieśni Czajkowskiego, Griega, Rachmaninowa i in. Bilety w kasie Filharmonii. (7)

Z sądów

— Sprawa „chlebówki“.

b) W sądzie apelacyjnym rozważana była sprawa urzędników słynnej „chlebówki“. Co do kilku oskarżonych prokurator zrzekł się oskarżenia, żądając dla innych łagodnego wymiaru kary. Podszanych broniło 13 adwokatów późnym wieczorem sąd wydał wyrok skazujący 17 oskarżonych na trzy miesiące aresztu każdego, na pocy amnestji zaś zwalczający ich, pozostałych innych osmiu oskarżonych sąd uwolnił. (2)

Komunikaty

— Ku uwadze pp. szewców.

Dnia 25 października r. b. o godz. 9 i pół rano t. j. w dniu uroczystym S. S. Krwspólnów, Patronów Szewców, odprawiona będzie solenne nabożeństwo w kościele Sw. Krzyża, celem lechowane przez J. E. ks. biskupa Tymienieckiego.

Prosimy więc wszystkich szewców, czeladzi i uczeni o liczne przybycie. Tegoż dnia o godz. 3 po poł. odbędzie się kwartalne zebranie w Resursie Rzemieśniczej (Kilińskiego 117)

Zarząd
(6)

4394-1

„Drużyna Śpiewacza” Stowarzyszenia Handlowców w Polskich

Zarząd „Drużyny Śpiewaczej” zawiadamia członków, że we wtorki i czwartki o godz. 8 wieczorem odbywają się lekcje.

Członkowie Stowarzyszenia, miłośnicy śpiewu posiadający warunki śpiewackie, mogą się zapisywać do „Drużyny” we wtorki i czwartki od godz. 8-ej wieczorem.

Gięda warszawska

z dnia 21 b. m.

Dol. St. Złd. 12,450
Marki niem. 2 35

Franki franc. 980
Funtv 55 01

Czeki i wpłaty.

Belgia	810	London	55,500
Berlin	3,12	Nowy Jork	12,600
Gdanek	2,85	Parvz	950
Praga	450	Wiedeń	17,00

Akcje.

Bank hand.	18,000	Ostrowiec	59,000
„ Dyskont	16,000	Radzki	11,000
„ Kredyt.	8700	Starachowice	13,250
„ Zjed. z pol.	7300	Zyrardów	435,000
Cukier	25,000	Borkowski	5,150
Drzewo	5300	Zieluda	1573
Lilpop	23,000	Jabkowski	2900
Częstocice	255,000	Naita	2,100

CYGARA z najszlachetniejszych PAPIEROSY, TYTUNIE zamorskich liści

poleca w dużym wyborze

Matęsz Gumulak

4441s3

Łódź, ul. Przejazd № 40, Telef. 7-96.

Najtańsze źródło

zakupów po cenach fabrycznych dla chrześcijańskich kooperatyw, stowarzyszeń, spółek i t. p.

Sprzedaz manufaktury

4412s

Maksymilian Malinowski

dawnie Malinowski, Neuman i Baulier

ŁÓDŹ.

ul. Piotrkowska 110 w podwórzu.

10,000 mk. nagrody

otrzyma ten, kto dostarczy mi mego psa (suka) rasy owczarek niemiecki. Tekowy ma 6 miesięcy, czarny grzbiet, biczuch brunatny nosi chlicę z łańcuchem, nazywa się „Herta”. Zastrzeżenie przed kupnem kowalski, Łódź 25. 4416b

SKLEP

GALANTERYJNO —

— WOJSKOWY —

Razimiery Jarocińskiej

Łódź ul. Piotrkowska 121

poleca: gwiazdki, wężyki oficerskie i żołnierskie, naramienniki, galony, norlopce, ostrogi, pasy zwczerwone i francuskie. Duży wybór szabel i bagnetów. Bielizna rękawiczki, swetry ciepłe i t. p. w wielkim wyborze

Uwaga! Własna hafciarnia różnych oznak wojskowych i policyjnych. 4413K3

Swój do swego i po swoje!

Tylko Jedyna Chrześcijańska Konkurencja Obuwia
GORDON i BLAZEJCZYK

UWAGA! Czerwone szyldy. Główny skład, Drewnowska 33, filja Łagiewnicka 23, (słomiany rynek) sprzedaje najtaniej. Transportowe 9,800 mk.

Posiadamy duży wybór wykwinnego obuwia z własnych warsztatów, gwarantowane; od 17,000 i wyżej damskie od 16,000 i wyżej. Ostrzegamy, że drugie firmy podszywają się pod naszą. Prosimy zwracać uwagę na czerwone szyldy.

BACZNOŚĆ! Filja — Zgierska 37 zniesiona.

Nie boimy się konkurencji, gdyż cała Łódź wie, że sprzedajemy najtaniej!! 4395b

Kupię

zaraz domek marowany w śródmieściu z wolnym mieszkaniem i placem. Oferty nadsyłać: Pabjanice Aleksander Pinno — poste-restante. 44597K2

Pianino

prawie nowe zagraniczne czarne do sprzedania zaraz. Franciszkańska 11 II piętro na prawo. 4390K2

Dr. med.

I. STUPAY

Specjalista chorób oczu, ordynuje od 2 — 5 pp. ul. Zachodnia 63.

4406b6

Sprzedam

dom z placem przy ul. Wschodniej 36. Oferty nadsyłać Pabjanice poste-restante A. Pinno. 44392K2

KUPUJĘ

placę 100 proc. drożej za złoto, srebro, brylanty, zęby sztuczne, garderobę, kapy pluszowe oraz szale czarne. Proszę się przekonać. Zachodnia 52, poprzeczna ciecyna, I p. m. 13, L. M. H. 4243K

KINO

na 200 osób z całym urządzeniem, wolnym mieszkaniem zaraz do sprzedania z powodu choroby. Cena 1 mil. Kino „Raj” (Foruń-Lubiec) 4271b1

Pracownia szewska Inwalidów Wojennych

w Łodzi, ul. Piotrkowska 133, poleca gotowe obuwie damskie, męskie i dziecięce. Wykończenie solone. Ceny konkurencyjne. 4419b1

Warszawska klinika łalek

W celu wygody swoich klientów otworzyła oddział w Łodzi i przyjmuje wszelką reparaację łalek. Peruczki z naturalnych i sztucznych włosów, oraz dział dziecięcego obuwia p. f. B O B O ul. Nawrot 7 w podw. parter. 44306K2

SEKON 1972.23.

Orkiestra Filharmoniczna w Łodzi

(Zarząd i Sekretariat: Piotrkowska 79.)

Sala Filharmonji, Dzielna 18.

Dzisiaj, dn. 22 października r. b. o godz. 12 w poł.

II Poranne Muzyczny (Ludowy)

SOLISTKA **Maria Kretzow-Miska** (fortepian)
Dyrekcja: BRONISŁAW SZULC.

W programie m. in.: Glazunow — Chopin, Paderewski — Menuet Paderewski — Fantazja, Fortepian z tow. orkiestry.

Dzisiaj, dn. 22 października r. b. o godz. 4-ej po poł.

II Koncert Symf. Popołudniowy

SOLISTA **Henryk Melcer** (fortepian)

Dyrekcja: BRONISŁAW SZULC

W programie m. in.: Poraz pierwszy w Łodzi P. Czajkowski — Symfonia № 1. F. Chopin: Koncert fortepian. E-moll.

Jutro, dn. 23 października r. b. o godz. 8,15 wiecz.

3-ci Wielki Koncert Symfoniczny (I cykl abonamentowy)

MICHAŁ PRESS skrzypca

Dyrekcja: BRONISŁAW SZULC

W programie m. in.: César Franck — Symfonia D-moll. P. Czajkowski — Koncert skrzypcowy D-dur. Hugo Kaan — Fantazja skrzypcowa poświęcona M. Pressowi.

Bilety na wszystkie koncerty do nabycia codziennie w Kasie Sali Filharmonji od 10 — 1 i od 5 — 7 w. 4414b

9 mory

drzew, murowany dom, 25000, drzew owocowy, inwentarz żywy i martwy do sprzedania, 2 wiorst od Pabjanic wiadomości w księgarni W-go Trachlinskiego Pabjanice. 44374K4

Baczność

p. p. aptekarze, zegarmistrz i sklepowi sprzedam tanio szafę sklepową 72 szuflady 500.00 Słota dowa 21-31. 4441s2

Zalewska Józefa zagubiła kartę Z od pasportu wyd. w fabryce Heintzla i Kunitzera. 9342-1

Podczykówna Wacława zagubiła na kartę wydana z fabryki Heintzla i Kunitzera w Widzewie. 9393-2

Wisniewska Henryka zagubiła domów osobisty wyd. w Łodzi. 9337-1

Przeszedł Zolja zagubiła dowód tożsamości za № 54:5 wyd. z dyrekcji Koleji Państwowych w Łodzi. 9378-3

„Inkocian Age”

z krogotkiem

Skuteczny środek przeciwko skutom, oraz chorobom płucnym kokluszowi, astmie i inn. sprzedają apteki i sklepy apteczne. 44161K1

**DOM EKSPORTU
i IMPORTU**

„FRANKOPOL” Sp. z ogr. por.

Centrala: składy i biura ul. Szewska 20
Filja w Paryżu 25 Boulevard Pasteur.

Poznań

Sprzedaż detaliczna: ul. Św. Marcina 4 (Hotel Britania).
Agencje: Poznań, Toruń, Warszawa, Siedlce, Katowice.

Reprezentacje Generalne firm: **PAUL COURT — DIJON**
Schröder et de Constans — BORDEAUX
de Venoges — EPERNAY
Bruggerolle Freres — MATHAS, Cognac.

Polecamy wina francuskie i koniaki, których bezwzględna czystość i pochodzenie są gwarantowane dekretami Izby Handlowych w Dijon, Bordeaux, Rochefort i zaświadczeniami polskich władz konsularnych.

Na składzie wina następujących gatunków:

BURGUNDZKIE

BORDOSKIE

- 1. Paul Guillemot Reserve czerw.
- 2. "Paul Court Monopole białe
- 3. "Paul Court Monopole czerw.
- 4. "Fleurie" białe
- 5. "Fleurie" czerw.
- 6. Chablis Village białe
- 7. Montagney białe
- 8. Pommard czerw.

- 9. Pommard Red-Court czerw.
- 10. Meursault białe
- 11. Aloxe Corton czerw.
- 12. Gevrey Chambertin czerw.
- 13. Pommery białe
- 14. Rully Aligoto białe
- 15. Cote de Beaune passe tous grains czerw.
- 16. Nuits St. Georges czerw.

- 17. Haut Sauternes białe
- 18. Graves białe
- 19. Barsac białe
- 20. Bordeaux Superieurs białe
- 21. Chateau Desplats białe
- 22. Saint Emilion czerw.
- 23. Margaux czerw.
- 24. Pommery czerw.
- 25. St Estephe czerw.
- 26. Chateau Desplats czerw.

Koniaki Bruggerolle Freres Extra,
Bruggerolle Freres,

Wina nasze będą dostarczane w butelkach opłombowanych, w opakowaniu oryginalnym.

Import i eksport między Polską a Francją w najszerszym zakresie. Na zamówienie wysyłamy cenniki.

DOM EKSPORTU i IMPORTU „FRANKOPOL” W POZNANIU, UL. SZEWSKA 20.

Pragnie oddać generalną reprezentację na miasto Łódź i Województwo Łódzkie.

W rachubę wchodzi wyłącznie poważne i fachowe firmy. Oferty wraz z referencjami należy nadsyłać.

(4140b43)

NAJWIĘKSZY MAGAZYN W ŁODZI
Chrześcijański Jarmark Łódzki

44 Piotrkowska 44

U nas najtaniej, bo na I piętrze,
Polecamy obficie zaopatrzone w modne i sezonowe towary wszystkie nasze działy.

Włny. Kamgarny na gauntury, palta i suknie.
Podszewki. Białe towary bielizniane. Ręczniki.
Barchany. Flanela. Chustki. Papy. Kołdry. Trykotaż. Galanterie. Obuwie. Gotowe ubrania.
Palta damskie, męskie i dziecięce. Własna pracownia krawiecka wzkonywa zamówienia.

UWAGA: P.P. Urzędnikom i Urzędniczkom jak również szerszym sferom naszego społeczeństwa sprzedajemy **na raty.** (4292d7)

Dywany!

Meble gabinetowe w skórę.

Łódzka metalowo **Konrada Jarnuszkiewicza**
Całe urządzenie do stołowych, sypialnych, salonów, gabinetów, oraz kuchnie białe. Biurowe meble. Krzesła Thoneta poleca w dużym wyborze Magazyn Mebli **WŁ. ROMISZOWSKIEGO** Piotrkowska 116 I p. front. **Telefon 21 — 61.** (3948d6)

P.P. OGRODNIICY!

warzyw i owoców

Wszystko świeże, kupuje, przyjmuje w komis i pośrednicze w sprzedaży. **Oferty pod „Ogrodnicy”** Agencja ogłoszeń W. Tracw. ul. Łódzka, ul. Radziszewska 4 (4287K12)

Skóry

szewckie w najwięk. wyborze
rymarskie wszelkich gatunków

oraz przybory i narzędzia szewckie i rymarskie posiada stale na składzie i poleca P.P. szewcom i rymarzom po cenach konkurencyjnych. 4212b4

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.
Łódź, Piotrkowska 175a.

„Skóra” firma chrześcijańska.

Kawaler

(lat 26 fachowiec moralnego prowadzenia, posiadający plac, warsztat i mieszkanie umeblowane, który przebywał dłuższy czas w Niemczech na praktyce. dla braku znajomości Pań poszukuje szlachetnej towarzyski życia młode kobiety nie wykluczonej cel matrymonialny. posag pozadany. Oferty z fotografią pod „Łódź nina” do adm. Rozwoju” (4370s1)

Sprzedam

80 morg. ziemi sam środek folwarku z całym zabudowaniem, dworem, stawem i ogrodem, 4 morgi lasu cena 36 milionów. Wiadomość Ozorków, Zgierska 67, piekarnia. Pośrednicy požądani. 4379s3

Ostatnie nowości

paryskie zornale mody nadeszły

G. Restel

Piotrkowska 84. (4312k)

Ozdoby Choinkowe Szklane

427c45
w kilkudziesięciu fasonach i kolorach tanie do nabycia. Wyrób krajowy. Natychmiastowa dostawa. Sprzedaż wyłącznie hurtowa.

F Karolewski i K. Klimeczak
WARSZAWA, Senatorska 32. Telefon 151—62.

Poszukuję

Szadkowskiego Józefa lat około 55. którego rodzice zam. przed wojną w Łodzi ul. St. Zarzevska 39. Choby wiedział gdzie się znajduje proszę zawiadomić za wynagrodzeniem siostrę Helenę Kulińską zam. we wsi Krzywa Góra gm. Łęg poczta Włocławek. 4240K10

SZYBY do OKIEN

posiada stale na składzie **JAN CANDRYK**
oraz wszelkie roboty szklarskie wykonywa solidnie i tanio Łódź, ul. Piotrkowska 249 2414Kjo

Sprzedaję szyb i kitu

oraz szklenie okien. Główna 14 Olejniczak i Smolnicki 42856K3

Nowości

Piotrkowska róg Główna

Morscy Piraci

Zęga sera i zakończenie, oraz powózenie główniejszych scen i szrejserii. 439K2

Tajemnica portu Sewastopola

Naisolidniej po cenach przystępnych wykonuje wszelkie reperacje najprecyzyjniejszych zegarków, antyków oraz zegarów pokojowych, stróżowskich, automobilowych, wieżowych i t. d. we własnej pracowni

Jan Chmiel, Nawrot 4

Uwaga! Obrączki ślubne. Uwaga!

Na życzenie reperacje wykonuje na czas pożądaną także posadam na składzie zegary kontrolne, oraz zegary wieżowe. 4363-13

Poszukuję za dobrem wynagrodzeniem do majątku ziemskiego w powiecie Łaskim

Nauczycielkę

do 10 letniego chłopca, która także może udzielać lekcji na pianinie. Oferty proszę składać pod „Folwark” do administracji Rozwoju. (4369K5)

Daję na raty

wszelką garderobę damską i męską, oraz cwytry gotowe i na obstalunki

Pracownia A BERGER. Łódź, Południowa 6 praw. of. 1562K

Lecznica Lekarzy Specjalistów

Piotrkowska 17, (drucie podwórce) przyjmuje chorych we wszystkich specjalnościach. porada 1000 mk. — od 9 ej do 5 ej po poł. — 130P

Czego czekacie ? Panie i Panowie

Czy nie wiecie, że wszystko co chwila droższe a przecież każdy z was potrzebuje na zimę towary na płaszcze, ubrania, suknie, kostjany i bieliznę. Są do nabycia dla własnej potrzeby lub na sprzedaż, praktyczny, mocny w noszeniu, kory, 5 mtr. **UBRANIE** męskie na za mk. **12,000**

Wyższy gatunek czystej wełny za 15.000, prima 18.000 i extra za 22.500 i 25.000 mk.

Również są do nabycia po cenach fabrycznych resztki płótna białego i kolorowego na bieliznę i pościel, szewioty wełny, korecki na damskie suknie, veloury na płaszcze, barchany, cangi ciustki ciepłe, oorusy kapy, pończochy, nici i wiele innych towarów

Skład fabryczny M. Bryl Łódź, ul. Piotrkowska 56

Uwaga: Zamówienia na prowincję od mk. 20.000 wysła się pocztą za zaliczka. Przy większych obstalunkach pożądaną jest zadatek. O ile towar zamówiony nie podoba się przyjmuje takwy z powrotem. (4171K3)

Przejeżdżających do Łodzi prosimy o zwiedzenie zakł.

„WYGODA” PIOTRKOWSKA Nr 218

poleca na raty i za gotówkę

Konfekcję damską, męską i dziecięcą, bieliznę, manufaktury, obuwie i wszelką galanterję w wielk. wyborze.

UWAGA: Wszelkie obstalunki wykonujemy we własnej pracowni w przeciągu 4-eh dni! 3930512

Szkoło okienne i kit

— poleca najtaniej —

Tr. Hanelt Łódź, ul. Pusta Nr. 17

Firma egz. od 1897 r. (3962K10)

Artykuły

dla zakładów tkackich, kilimkarskich, przedzielniczych, nowocześniejszych, pończosznicych i trykotażowych. Czóna, płochy, nielice, szczotki zgrzebne, igły i t. p. dostarcza M. Błaszczkowski, Łódź, Pańska 25 438Cb

Okazja!

Doży wybór używanej biżuterii, obrączki ślubne złote, pierścionki złote, zegarki srebrne i metalowe i t. p. Sklep komisowy W Rutkowski Główna 55 (4376K10)

KAMIEŃ brukowy

Sprzedam wagonowo. Oferty do Rozwoju pod „Kamień” 4378K2

ogrodnik

handlowiec z długoletnią praktyką, znający wyoką kalitę produkcji róż, chryzantemów i bzów, powrócił z zagranicy nagrodzony medalami, poszukuje posady lub wspólnego interesu. Oferty do Rozwoju pod „Ogrodnik”. 4385B

Na wypłatę

franki, obusy, reczniki, piękna towa y damskie i męskie Markowicz i S-ka Piotrkowska 37 w podwórzu. (4359K2)

Potrzebne

panienki do abezurków. Zgłoszenia ul. Ziłóna 38 Borkowski. 4366K2

Dom sprzedam

zarem mieszkanie wolne, ce na przystępna. ul. Brzera 8 m. 1 przy Zgierskiej. 4357K2

Pracę

150% drożej kupię brylanty, złoto, srebro zegarki, stare zęby, oraz różną biżuterię Konstantynowska 7 Milich prawni ocyta 1-sze piętro 3590w

Tadeusz Szubiński

Chor. kobiec i akuszerja. Przyjmuje 5 — 6 pp. Piotrkowska 175. 4196b71

Dr. Ludenia Gierszani

Piotrkowska 121 Choroby kobiece i weneryczne u kobiet. Przyjmuje od 12 — 1 i od 4 — 6, w niedzielę i święta od 9 — 12. 683510

Dr. STAWONCZYK

Sienkiewicza 29.

Choroby wener. i skórne. Przyjm. 9—12, 15—7 (43610)

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenerycznych i skórnych UL Ewangelicka 2. Godz. przyjąc od 9—2 i 6—8. Pante od 5—6. 561

Nie kupujecie towarów! póki się nie przekonacie, że naita. kupuje się w składzie — pod firmą: —

Najtańsze źródło

bo w mieszkaniu prywatnem.

Łódź, ul. Dzielna № 36. tel. 13—87

Towary białe, różno kolorowe, na wyspy, pościel, cangi różne, chustki, bosony, szewioty, kory sukna sibiry, barchany i anele, podszewki, nici i inne towary.

Uwaga! Hurtownikom fabryczne ceny; również wysyłam odpowiednie odcinki tow. podług zamówien. 3282b12

WIROWKI

Związek Spółdzielni Mleczarskich w Warszawie

Oddział w Łodzi, Al. Kosciuszki № 29

dawniej Warszawskie Ziemiańskie T-wo Mleczarskie

KONWIE.

Kupno okazyjne!

Dobrze prosperujący od wielu lat interes rzężniki z kompletnem urządzeniem sklenowem i całkowitym warsztatem jest wraz z domem i ogrodem, w którym 120 litew owocowych oraz 4 morgami roli, z powodu przecięcia innego przedsiębiorstwa przez dotychczasowego właściciela w jednym z mniejszych miast Ks. Poznańskich od zaraz korzystnie do nabycia.

Zgłoszenia przyjmuje „Neueste Nachrichten in Polen A. E. 2014/18”, Bydgoszcz, Dworkowa 52. 4390b

Dnia 25 X rb. o god. 10 ej m. 30, zostaną w Komendnym Oddziale Komendy Policji Państwowej pow. Łódzkiego, przy ulicy Kątnej Nr. 7, w drodze publicznej licytacji sprzedane

2 ZREBAKI.

Komendant P.P. pow. Łódzkiego Ryszowski.

53845

Potrzebny

ratynowany buchalter

ze znajomością korespondencji. Oferty piśnianie do biura Domu Handlowego Stanisław Bielński i S-ka, Al. Kosciuszki 17. (4387b2)

Drukarnia Dziennika

„ROZWOJ”

ŁÓDŹ, AL. KOSCIUSZKI № 41.

Przyjmuje wszelkie zamówienia w zakresie drukarstwa wchodzące. Ceny niskie. Roboty przyjmowane wykonywane są szybko i solidnie.

SALA FILHARMONII, Dzielna 20.

SALA FILHARMONII, Dzielna 20.

Sroda, dn: 25... TYLKO JEDEN KONCERT ANTONINY

NIEZDANOWEJ

Słynnej primadonny b. Cesarskiego Teatru Wielkiego w Moskwie 4402K1

W programie: Arje z oper, „Cyrulik Sewilski”, „Lakme”, „Carska Niewiasta”, „Violetta” oraz pieśni Glinki, Rimskij-Korsakowa, Rachmanowa, Czajkowskiego, Griega i innych. - Bilety do nabycia w Kasie Filharmonii, Dzielna 20, codziennie od godz. 10-1 i od 3-7 wiecz. w niedzielę i święta do godz. 5-jej po poł.

Splata ratami!!

Każda rodzina może się zaopatrzyć w białe towary (bielizniane), pościelówki, wyspy; gotowe damskie palta, płaszcze jesienne i zimowe, męskie palta, barchany, flanele, surówki, trykotaże, koszulki, kalesony, halki, kaftany i inne

„WYGODAPOL” Konstantynowska 3, w podwórzu. Ogłoszenie zachować! (4381b3)

Zarząd Stowarzyszenia właścicieli nieruchomości m. Łodzi ulica Traugutta № 4 (Krótka) zaprasza swoich członków na

Informacyjne Zebranie

które odbędzie się w środę dnia 25-go b. m. o godzinie 6-jej w lokalu Stowarzyszenia z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawa dozorców domowych. 2) Sprawa wyborów do Sejmu i do Senatu. 3) Wolne wnioski.

4393K2 Zarząd.

Leśnik

z praktyką 10 letnią z dobrymi świadectwami, prosi W. P. Właścicieli lasów o posadę sekretarza, pomocnika leśniczego, lub pomocnika kierownika tartaku. Oferty do Rozwoju pod „Praktyczny”. (4374K2)

Fabryka okuć budowl. i meblowych B-ci Suwalskich

ul. Zgierska 144 na lewo Geleca 9.

Zawodowa Szkoła kroju szycia i robót ręcznych

Odnaczona złotym medalem

Mistrzynie cechu A. KOPYDŁOWSIEJ

Łódź, Piotrkowska 154.

Kurs kroju pasowania i modelowania, kurs szycia i mierzenia, kurs wszelkich robót ręcznych, robót treblowskich, słojd drzewny, piłkowy, introligatorstwo, koszykarstwo, zdobnictwo, rysunki i wycinanki. Dla nauczycielek, robót kursy dopełniające. Po skończeniu kursie uczennice otrzymują świadectwo. Dla pracujących kursy wieczorowe. Zapisy w kancelarii szkoły od 10-1 i od 6-8. Sprzedaż fasonów papierowych. Uczennice przyjezdne mogą być na stałe. 3835K1

B. RUSSKA

długoletnia nauczycielka

przyjmuje przepisywania na maszynie udziela lekcji pisania na maszynach różnych i najnowszych systemów z dokładnym objaśnieniem konstrukcji i hektografii, udziela również lekcji korespondencji i arytmetyki handlowej. Łódź, ul. Kilińskiego, Widzewska, № 83, m 8 (obok poczty), 447s

BACZNOŚĆ!

„CREDIT”

Cegielniana № 9. Daje na raty wszelkie ubiory damskie i męskie a także przyjmuje obstatunki wchodzące w zakres krawiectwa po cenach przystępnych. W. A. IGIELNIK, Łódź, Cegielniana 9 II p. front. (896K)

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

AAA! Kupuję meble dywany futra garderobe, maszyny do szycia, placę najwyższe ceny. Łaźnik, Benedykta 28 m 15 parter. 8887-11

AA Meble sypialnie stołowe szafy łóżka stoły krzesła otomany kozetki krzesła wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przez dziecko Piotrkowska 134 952-0

A Łóżka, szafy, garderoby, stoły krzesła, otomanę lustro biurko sprzedam. Sienkiewicza 59 m 21 oficyna pierwsze piętro Kalski. 9215-2

Dom w wany w Ozorkowie D-sprzedam, 12 pokoi, obórki oficyna, placu pół-morgi, mieszkanie wolne, 5 milionów Wiadomość Ozorków. 9174-6

Zaraz sprzedam domek murywany z ogródkiem owocowym, powód wyjazd, cena przystępna Chojny Mazurska 33 przed koleją. 9214-1

Majątki ziemskie, gospodarki rolne domy młyny interesy handlowe i t.p. w największym wyborze posiada do sprzedaży Biuro pośrednicze Taszyckiego Piotrkowska 90. 8873-9

Sklep rogowy do sprzedania S Senatorska 14 Wandel Ferdnand. 0154-1

Dom 6-ch piętrowy z małą oficynką w mieście za 15 milj. oferty pod „Dom” 9332-1

Domek murywany, komórki studnia tania do sprzedania byle zaraz ul. Ozorkowska przy Górnym Rynku Wiadomość Plac Wolności 2 biuro Rejenta. 0333-1

Sprzedam futro męskie i szafę biurko kozetkę umywalkę z marmurami i sklepowe urządzenie Krucza 4 m 18 9335-1

Sprzedam wóz lekki i plandekę S Wólczańska 260 9338-1

Sklep spożywczy z urządzeniem sklepowym do sprzedania Wiadomość Brzezińska 69 9217-1

Jest do sprzedania wóz saski w dobrym stanie tania nadający się i lub parokony wiadomość Konstantynowska 66 w sklepie. 9-21-1

Sprzedam kuchenną kredensę i dębowe łóżka krzesła solidnej roboty Pomorska 32 u stolarza, 9224-1

Sprzedam otomanę stół krzesła, kredensę, szafę, łóżka. Piotrkowska 189-0 9229-4

Przytęcza sprzedam solidny roboty Pomorska 37 (Średnia)

Komora do sprzedania Zielona 33 m 2. 9344-1

Oficyna do sprzedania wiadomość na poczcie Ruda-Pajanińska przystanek Marysin, 8247-2

Sprzedam różne meble oraz łóżka dębowe i otomanę Piotrkowska 134-9 II piętro oficyna. 9345-1

WILK 5 mies. czystej rasy do sprzedania od 3 do 5 pp. Gdańska 27 m 14. 9348-1

2 szafy dębowe, 2 stoły do sprzedania Nawrot 42-8 9-49-1

Domek o 8 mieszkaniach do sprzedania w Widzewie Wiadomość Grzybowa 3 m 1 935C-2

Sklep z pokojem i meblami do sprzedam z powodu wyjazdu. Kilińskiego 191. 9457-2

DOM murywany w Ozorkowie-sprzedam 12 pokoi obórki, oficyna, placu pół morgi, mieszkanie wolne, 5 milionów Wiadomość Ozorków 250. 9174-4

Do sprzedania wóz lekki i parochomont zupełnie w dobrym stanie cena przystępna Rokicińska 102 Bryl. 9352-1

Łóżka używane sprzedam za 30.000 oraz nowe masywne dębowe 85,000 Składowe 21-31 9351-1

ZURNALI Mód wypożyczanie, sprzedaż, przeglądanie. Duży wybór „Ogniwo” Sienkiewicza 67. 9367-1

Futro męskie zupełnie w dobrym stanie do sprzedania Rokicińska 100 w restauracji. 9371-3

3 place sprzedam przy ul. Wiznera. Wiadomość Wiznera 19 W. Kaczmarek. 9372-3

AA Dwie szafy sprzedam do obuwia lub galanterji i zegar gazowy Andrzeja 24 m 1 9373-1

Futro i czarne zimowe palto na wysokim szczyplego męzczyznę sprzedam. Zielona 1 szklane drzwi wprost kinematografu I piętro 9-74-1

Damskiej używana oraz kilka damskich palt do sprzedania Wiadomość Zielona 8 m 18. 9377-2

3 metry wełna granatowego na palto damskie sprzedam Przejazd. 24-3 8334-2

Meble szafa łóżka stół i nocna szafka dębowe sprzedam ul. Cymera 25 Bałuty. 0369-1

LAMPY elektryczna stołowa do sprzedania Poludniowa 23 m 26 lewa oficyna II wejście zastać 7-8 wiecz. 9469-2

Kozne:

Akuszerka Pipikowa przyjmuje zamówienia pań miejscowych i przyjezdnych Piotrkowska 132 8329-5

Uczennica VII-jej klasy udziela korepetycji ul. św. Emilji 44 m 1. 0929-2

Inżynier kawaler posiada je jedno pokoju oddzielnego lub przy rodzinie Oferty do Rozwoju pod „L D” 8336-1

potrzebni stolarze budowlani i melowli. Zgłaszać się Kilińskiego 122. 9209-1

Kapelusze do roboty przyjmuję po cenach niskich Nawrot 42 front II gie piętro 9117-1

poszukuje pokoju umeblowanego lub bez mebli od zaraz z osobnem wejściem cena obojętna Kawaler Oferty „Rozwój” „Tow Akc” 9362-1

Uczciwy dozorca poszukuje zajęcia Wiadomość Pieprzowa Kubicki 9361-3

Chustki zimowe wełniane, dęże, lekkie za bezcen. Wiadomość Zawadzka 16-A u dozorczy domu. 9359-3

potrzebni są terminatorzy do ślusarni, mogą się zgłosić ci, którzy umieją już robić Łąkowa-22 9359-1

Zmienie mieszkanie chochozy na przedmieściu Wiadomość Napiórkowskiego 38 u szewka 9343-2

potrzebni: rządca młody, odrodnik oraz pokojówka na Kresy Zachodnie. Adres zostawić w Rozwoju dla „Z K” 2565-1

poszukuje posady ekspedjentki Łaskawe zgłoszenia proszę nadsyłać Kilińskiego 85 St Skowrońska. 9364-1

WYPOŻYCZALNIA ksiąg-me „Nowości” warunki dogodne „Ogniwo” Sienkiewicza 67 Rościszewska 9336-1

potrzebna zdolna krawcowa do przydatnego domu na parę tygodni. Południowa 4. I. ofi. IV, p. 9370-3

Ważne dla pań krawcowych Wandy Bossówny, przyjmuje wszelkie modne eleganckie kolorowe, białe hafty. Nawrot 8 lewa oficyna parter. 9373-3

Wóch młodych panów przyłmę na mieszkanie w wiadomości Wólczańska 139 Strakowska. 9376 2

potrzebni czeladnicy stolarscy wiadomość Konstantynowska 56 w stolarni. 9379-1

przyjmę sublokatora uczciwego i bezdzietnego wiad. Łaży 11 m 11 9330-2

SPOLNICZKA do wypożyczenia czajni ksiązek poszukiwana. Oferty składać w Rozwoju pod Śródniczka 9383-1

porój 1-2 umeblowany, bez mebli lub sklep kto ma do odstąpienia, sprzedania zachęca adresy składać w „Ogniwo” Sienkiewicza 67. 9381-1

starsza kobieta z dobrymi świadectwami poszukuje obo wiązku u jednej osoby Sienkiewicza 54 sklep szewski. 9-87-1

przybił się szpic maści szarej, eddebrać można za zwrotem kosztów ul. Ogrodowa 24. Niedzielski. 44-3

Zagubione dokumenty

Hołmister Józeta zagubił paszport polski wydany w Umiejowie. 9333-3

Cena ogłoszeń przed tekstem i w tekście 300 mk., za tekstem 200 mk., zwyczajnie 100 mk., wśród drobnych 100 mk., nekrologi 100 mk., komuniaty 200 mk., za wiersz nonparelowy lub jego inne 100 proc. drożej. Stronice przed tekstem dla ogłoszeń politycznych 100 mk., najniższe ogłoszenie 200 mk. Ogłoszenia za miesiąc 500 mk. Ogłoszenia za miesiąc 500 proc. do godz. 6-jej, po 6-jej dolicza się 50 proc. Za nieterminowe wychodzenie ogłoszeń administracyjnych obowiązuje dodatkowa opłata. Ogłoszenia przyjmują adomienia „Rozwój” można zamawiać w Zgierzu u p. Łoska, w Piotrkowie u p. Zatorskiego ul. Zamkowa Tabelkowe i fantazyjne 50 proc. drożej

Nowiny Wyborcze

Związku Ludowo-Narodowego.

Kto chce żeby Polska była polską, silną, niezależną, kto nie chce drożyzny, wyzysku, anarchji, niech głosuje na listę

Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej № 8.

Polityka złotego środka.

Tchórzliwość umiarkowanych jest winna wszystkim nieszczęściom politycznym.
Kieger (czech).

Wcale nas nie zdziwiła wiadomość po-
dana w „Kurjerze Łódzkim” z dnia 10 bm., że
na gruncie łwowski nastąpiło zblokowanie
się wszystkich stronnictw centrowych, a więc
t. zw. Centrum Polskiego Mieszczan, Unji
Państwowej, Klubu Społ.—Narod. i t. p.

Zblokowane te stronnictwa wystawiły
kandydatury do Senatu: pos. Neumann, min.
Stesłowicz, pos. Koliszer... Na okręg Łwów-
miasto z tej zblokowanej listy kandydaturą
do Sejmu: Lewiński (C.M.), Bronisław Las-
kownicki (O. N. P.)

Zupełnie dobrze rozumiemy tę taktykę
wyborczą p.p. Centrowców, bo przecież sami
wyraźnie, bez żadnych obłonek stwierdzają
w „Kurjerze Łódzkim” z dnia 17 bm. że:

„jaskrawa i zasadnicza sprzeczność za-
chodzi między działalnością stronnictwa, za-
wsze i wszędzie celowo przystosowana do
akcji ściągania pod swój sztandar bezkrytycz-
nych i łatwowiernych mas, za pomocą dema-
gicznych, na jaknajszerszą akustykę uli-
cznej popularności obliczonych hasel, a dąże-
niem grupy parlamentarnej, która musi wyka-
zać... pewne minimum dojrzałości politycznej,
pewien konieczny, stopień trzeźwego, prakty-
cznego, realizmu” Brawo! panowie Kupcy
Centrowil! Kierując się właśnie tym realiza-
mem praktycznym, bardzo chętnie garniecie
do swego łona... i p. Koliszera i UNP, z p. La-
skowickim i p. Ponikowskiego i p. J. Kucha-
rzewskiego, Königlich — polnischer Minister
präsidenta, i p. Bukowieckiego i...

Co innego więc Centrum Mieszkańskie
w Łodzi, gdzie się sobie pozwala na subtelny
dowcip pod adresem UNP-y („K.L.” z dnia 15
bm.), a co innego znowu Centrum Mieszkań-
skie we Lwowie, gdzie szczerze ściska się pra-
wie teje UNP-y.

W nas „endeków” wmawiacie gwałtem
powyżej przytoczone „Wyznanie polityczne”,
tymczasem jest ono waszą niezaprzeczną
własnością. Bo, proszę! Piszcicie w swych ode-
zwach, żeby każdy, kto pragnie tryumfu idei
chrześcijańskiej i narodowej w Polsce... roz-
kwitu i spolszczenia miast, unarodowienia
przemysłu i handlu, głosował na 12, czy 14.
Tymczasem UNP-a, z którą wchodzić z
konszachty wyborcze, gdzie się tylko da, na
58 kandydatów wystawionych do Sejmu nie
znalazła miejsca dla jednego chociażby księ-
dza katolickiego, a za to ma jedenastu Pola-
ków, wyznania mojżeszowego lub świeżych
wchrześciców. Są tedy na liście UNP dr. Lan-
dau, dr. Koliszer, dr. Szeicher, H. Gliwicz, dr.
Hartleb, Steinhaus i in., a do Senatu dr. Konic
i dr. Till. W przymierzu więc z tymi panami,
macie zamiar spolszczać miasta, unarodawiać
handel i przemysł? Brawissimo!

Jako program waszej, panowie z Cen-

trum, polityki zagranicznej ma być, według
twierdzenia p. J. Stypułkowskiego z dnia 14
bm. w „K.L.”, ściśle przymierze franco-polskie
które „jest ideą zasadniczą, regulatywną dla
naszej polityki zewnętrznej. Jest to najplod-
niejsza idea i należy ją uważać za największe
dobro państwowe”. W zupełności zgadzamy
się na to. Ale ciekawe, w jaki sposób współ-
pracować nad wzmocnieniem przymierza
franco-polskiego będą panowie Centrowcy ra-
zem z UNP-a do wspólki?

Przecież dnia 8 września 1918 r., gdy
Rada Regencyjna wraz z p. Kucharzewskim
pojechała do Berlina i Wiednia do owej wła-
dzy, która powołała Radę i zgodziła się na
Rząd p. Kucharzewskiego, rzekł ks. Lubomir-
ski do Wilhelma II-go

„...Właśnie w osobie J. C. Mości witamy
bojownika i ostoje tych zasad, które rządzą
światem i dają szczęście wszystkim war-
stwom społeczności ludzkiej...”

A ponieważ to była rzecz państwowa,
więc odpowiedzialni za nią byli członkowie
Rządu, pp. Kucharzewski i Bukowiecki, dziś
czołowi Kandydaci do Sejmu i Senatu z listy
nr. 10, z którymi do wspólki ma szczerzy za-
miar p. Stypułkowski zacieśnić jeszcze więcej
węzły przyjaźni polsko-francuskiej. A może
wtedy wysłacie do Paryża, jako ambasadora
Polski, p. prof. Jaworskiego, byłego szefa NK.
N., również czołową kandydaturę UNP-y, z
którą w tak bezwstydny sposób się paracie?

A wreszcie jeszcze jeden fakt podany
przez p. Strońskiego w „Rzeczypospolitej”
nr. 281

Wylada zaś ta polityka środkowa podrostu, na
przykładach, tak, że dnia 25-go czerwca 1922 gło-
suje Kl. Pr. Konst. z lewicą i głosami swymi w komi-
sji Głównej Sejmu powołuje Rząd p. Artura Sliw-
skiego a dnia 8-go lipca 1922, tenże Kl. Pr. Konst.
głosuje w Sejmie z prawicą i głosami swymi obala
przez wyrażenie nieufności Rząd p. Artura Sliw-
skiego, albo znowu, że dnia 14-go lipca 1922 głosuje Kl.
Pr. Konst. z prawicą i głosami swymi powołuje Rząd
Korfantego oraz następnie bierze udział w jego roz-
rządzeniu, a dnia 29-go lipca głosuje z lewicą i gło-
sami swymi usuwa pierwotne powołanie Rządu Kor-
fantego.

Czy to jest łagodzeniem przeciwników czy też
podrostu uchyleciem w życiu se nowem jakiegokol-
wiek pewności, a przy tym w niem najważniejszych
spraw państwowych w ciągłej chwiejności, przez ta-
ki środek niezawodny jedynie w zawodzeniu stale i
jednych i drugich, którzy się z nim zadają?

O! świeczka i ogarek, ogarek i świeczka i tak
w kółko przez kilka tygodni lub przez kilka lat. (8)

Jeszcze więc mniej byliśmy zdziwieni,
gdy już dnia 15 bm. doszła nas wiadomość, że
ów sławny „Blok Centrowy” we Lwowie roz-
padł się. „Centrum Polskie” uchwaliło wyco-
fać się, a członkom swoim przy wyborach zo-
stawić wolną rękę. Zaznaczamy, że większość
członków tegoż „Centrum” również uchwali-
ła głosować na listę nr. 8. Bo zrozumieli oni
rzecz jasną, jak słońce, że musi być jeden wy-
raźny blok narodowy. Waga jest z dwóch szal
na jednej: Blok Polaków uświadomionych, na
drugiej żydzi i socjaliści, rusini, niemcy... Ka-
dy wyborca rzuci głos swój na jedną lub dru-
gą szalę. Innego wyboru niemal

Straszne piętno.

Była „Godzina Polski”, ukrywająca się
dzisiaj pod figowym listkiem „Głosu Polskie-
go” pisze o Zjednoczeniu Chrześcijańskim:

„Czoła, na których służba w dawnej ochr-
nie carskiej straszne wypaliła piętno, świeci
tam obok czoł, na których przyroda sama po-
łożyła piętno upośledzenia i barbarzyństwa.

Ludzie, którzy występowali się największym
zbrodniarzem świata, stają na usługi endeckie,
obok ludzi nacechowanych dzikszą nad wszel-
kie zbrodnie dzikością, bezmyślnością.

Miljardy pracują
Tak to okropnel
Ci ludzie, którzy występowali największym
zbrodniarzem świata.

I za co?
Za papierowe marki.
Straszne czoła, na których „sama przy-
roda wypaliła swoje piętno”.

Nasuwa się nam mimowoli na pamięć
treść pewnego dokumentu, którego nie może za-
pomnieć polskie społeczeństwo, a który jest w
naszym posiadaniu.

Do Ces. Niem. Prez. Pol. v. Oppena Łódź.
(dopisek oryginalny v. Oppena) przesłać kapitanowi
Hauptmanowi, (kierownikowi niemieckiego biura pra-
sowego.)

Warszawa, 15 października 1915
Nr. 184 | 15 Nr. Łódzki 4566

Wielmożny Panie,

Niniejszym zawiadamiam W. P., iż górnośląski
nakładca i wydawca Adam Napieralski jest upoważ-
niony przez generalnego gubernatora, wraz z obywa-
telem austriackim Cezarem Zawilowskim do wpr-
wadzenia w życie spółki wydawniczej p.t. „Wydawni-
ctwo Polskie”.

Nowe to wydawnictwo ma jako cichego współ-
nika męża zaufania Wydziału Prasowego niemieckie-
go wydawcę dr. Feliksa Mernera z Lipska.

„Wydawnictwo Polskie” będzie prowadzić od
dnia dzisiejszego przez niemieckie Biuro Prasowe
finansowane pismo „Dziennik Polski” w Częstoch-
wie i „Goniec Kujawski” we Włocławku oraz w Ło-
dzi dziennik w wielkim stylu, piśmko niedzielne oraz
polityczne czasopismo w Warszawie.

Da pisma w Łodzi został wybrany tytuł „Go-
dzina Polski” dla tygodnika w Warszawie „Kraj”.
Dla niedzielnego pisma tytuł nie jest jeszcze usta-
lonym.

Dla robót dziennikarskich wynajęto „Wydawni-
ctwo Polskie” drukarnię „spadkobierców Petersilge’go
Piotrkowska 86.”

Uprzejmie upraszam o uprzejme przyjęcie p.
dr. Feliksa Mernera, który w tych dniach się przed-
stawi W. P. Jest on w szczególności polityczny i zamary
przedsięwzięcia dobrze wtajemniczony i upoważnio-
ny do udzielenia W. Panu wszelkich informacji. Nako-
niec proszę W. Pana w razie potrzeby zawiadomić
mnie o ewentualności tego wydawnictwa w Ło-
dzi.

Wydział prasowy otrzymał polecenie, aby „Wy-
dawnictwem Polskim” nie zajmował się wogóle za-
wyjątkiem cenzury.

Dyrektor biura prasowego
podp. Cielnow
w redakc.

W tym to oświeceniu wiekopomne słowa b. „Godziny“:

„Ci ludzie, którzy wysługiwali się największym zbrodniarzom świata“ — nabierają istoty nie aktualnego znaczenia i należy im jedynie przyklasnąć, nie widzimy jednak właściwej przychyny, dla której powyższe pismo porusza te drażliwe dla siebie tematy.

„Pługawym“ endeckom to nie zaszkodzi, ale katonom z b. „Godziny“ może oddać niedźwiedzie przysługi, zwłaszcza przy nadchodzących wyborach. (4)

Dalej czytamy:

„Miljarzy pracują!“
„miljarzy, wyrosłe z pastarskiego cen podbijania na elementarne artykuły życia, idą na utrwalenie dyktatury paskarstwa, to jest dyktatury pieniądza, tuczonego krwią i ciałem skazanej na bezsilność biedoty...“

Jest tajemnicą poliszynela iż organ głoszący te wniosłe zasady, jest nismem machabeuszy i innych elementów, „wyrosłych z pastarskiego cen podbijania na elementarnych artykułach“ oraz innych rycerzy przemysłu „tuczających się krwią i ciałem, skazanej na bezsilność biedoty“. Poczci więc powyższe zasługi przypisywać Chy-Je-Nie której może jedyną złą przywarą, jest karmienie się padliną, ale mój Boże, o ten artykuł, tak łatwo w Łodzi,

„wszystko co zda się, padło w gruzy wraz z rządami zaborców, to jest dzisiaj troskliwie z pod gruzów podejmowane, sztukiwane, przywracane do życia i mocy, jako najpewniejsze, rzekomo, ostoje ładu i trwałości państwa...“

Między innymi, „co zda się padło w gruzy, wraz z rządami zaborców“, znajduje się znowu w naszym posiadaniu papier „troskliwie z pod gruzów niemieckiej okupacji, podjęty, zesztukowany i przywrócony do życia...“

„Godzina Polski“

Łódź, dnia 20 Januar 1916
Petrikauer 86

Do Głównego Dowódcy „Ost“
Uprzejmie prosimy o dopuszczenie naszej gazety do pocztowej korespondencji w Etapowym Obwodzie „Ober Ost“.

Ośmielamy się zauważyć iż nasz współwłaściciel Adam Napieralski jest w Rytmu i jego „Katolik“ już takie pozwolenie otrzymał.

Nasza gazeta została w tym celu założona, aby szerzyć w General-Gubernatorstwie idee przyłączenia Polaki do Państw Centralnych.

Pierwszy Nr. naszej gazety z programowym artykułem pozwalamy sobie załączyć.

W nadziei na szybkie załatwienie naszej prośby kreśliśmy się z poważaniem
Geochäftstelle „Godzina Polski“.

Zwróćcie W. P. uwagę iż wasza „gazeta, została w tym celu założona, aby szerzyć w Polsce idee...“ przyłączenie do Prus.

Oblewanie kubłami pomyj, tych co dzisiaj prowadzą „Jedność Narodową“ mijają się z szczytnymi celami pisma podanymi jak wyżej, gdyż czynność ta stanowi dzisiaj zaszczytny monopol „Kurieria Łódzkiego“, do którego najlepiej się nadaje i odpowiedzialniejszą jest jego inteligencja.

W każdym razie obowiązkiem naszym, jest zwrócić uwagę czytelników, iż szafowanie zarzutami, „wysługiwania się największym zbrodniarzom świata“ pod adresem żowiołów narodowych, jest conajmniej nie na miejscu, ze strony dziennika, liijowa przeszłość którego, zbyt dobrze jest znaną każdemu mieszkańcowi naszego miasta. (5)

Kandydaci lewicy.

Nic lepiej nie charakteryzuje przewrotu żydów, jak obecny czas wyborczy. Zdawałoby się, że żydzi stoją na gruncie narodowym i wydając osobne listy wyborcze, zdeklarowali swe stanowisko i na tem się ogranicza. Kto tak myśli — nie zna żydów. Od dawna jest ich metodą wciskać się wszędzie drzwiami i oknami (choćby ich wyrzucano z powrotem a drugą zasadą maszerować w rozmaitych szeregach, ale bić „gojów“ wspólnie). Dlatego żydzi oprócz na liście sjonistkiej kandydu-

ją jeszcze na listach socjalistycznych Unii Państwowej, centrum, słowem na listach lewicowych.

Atakować potem będzie Polskę ta grupa żydów, wybrana na liście sjonistkiej, a wspomagają ją będą skrycie żydzi rozmieszczeni w rozmaitych stronnictwach lewicowych. Będą ich informowali o najpoufalszych obradach, będą starali się przevorsowywać postulaty żydów w stronnictwach lewicowych, słowem będą posilkować nienawidzących Polskę sjonistów w rozmaitych partiach lewicowych. — A przyjdzie im to tem łatwiej, że do stronnictw lewicowych wciskają się nietylko najsprytniejsi, ale i najbogatsi żydzi, więc jednostki, które niemal zawsze biorą za łeb stronnictwa, do których się wciskają i choć nieoficjalnie, tam decydują.

Z tego wynika jasno, że dopuścić w Polsce do rządów lewicy, znaczy, dopuścić do rządów żyda Perla miliardera żyda Löwensteina etc. Tęgo chyba nie rozumia, czy nie chcą rozumieć ci Polacy, którzy gardlują za listą lewicową. — Zapytujemy polski proletarijat, czy godzi się na to, by oficjalnie przyznano, że najlepszym, bo na pierwszym miejscu listy P. P. S. postawionym, zastępcą polskiego proletariatu jest żyd Perl, Löwenstein, Kolischer, czy Diamand bodaj na chwile przestaną się solidaryzować z żydami, którzy niemal wszyscy obecnie stoją w obozie naszych wrogów, bo sjonistów! — Zapytujemy polską ludność czy uważa to za zgodne ze swym sumieniem i patriotyzmem dać się wziąć w ten sposób na kawał, żydom wciskającym się rozmaitymi sposobami, do Sejmu polskiego, by tam pomagać zakuwać w kajdany żydowskie Polaków.

Od dawna żydzi, by otumanić ludność polską, starają się przedstawić walkę z wyzykującymi ją żydami, jako reakcję. — W tym celu żydzi wszelki odruch polityczny chrześcijan przedstawiają jako odruch religijny, mający za cel prześladowanie „biednych“ żydów za ich wyznanie.

Ci sami żydzi, którzy nigdy żadnego rabina, nawet oszukańczego cudotwórcę nie zaatakują, wiecznie atakują polskie duchowieństwo, by w ten sposób pozorem reakcji, zozydzić czysto gospodarczą akcję chrześcijan, dążącą do tego, by ludność chrześcijańską wyrwać z niewoli żydowskiej!

Jednakże mamy nadzieję, że cała ludność chrześcijańska przejrzy i zrozumie kto i w jakim celu kieruje lewica, zrozumie, że ci licznie reprezentujący listę socjalistów Perle, Diamandy, Liebermany, to nie przyjaciele ludu polskiego i polskiego proletariatu, a jedynie cisi sojusznicy swego koczowniczego narodu, którzy ręką polskiego robotnika zakładają fundamenty pod gmach panowania żydowskiego w Polsce.

Zagadnienia ósemki

Wybory obecne rozstrzygną czy Polska ma być jednolitem państwem narodowym — czy też federacyjnym narodowościowym?

Czy gminny, powiatowy i wojewódzki samorząd ma być organem współpracy społeczeństwa z władzą państwową dla gospodarczego podniesienia kraju i postępu narodowej kultury, czy też służyć będzie dzielnicowym i narodowościowym separatyzmom, przeciwstawiając wpływ sejmików powadze Sejmu?

Czy Polska, jak przed rozbioremi wegetować będzie z powodu niemocy finansowej — czy też zrówna się z zachodnimi sąsiadami w swej gospodarce państwowej?

Czy będzie stanową Rzpłtą drobnych rolników ze wszystkimi wadami dawnej Rzpłtej szlacheckiej — czy też stanie się nowoczesną demokracją o przewadze miejskiej kultury?

Czy rozkwit polskiego rzemiosła, przemysłu i handlu zabezpieczy narodowi dysponowanie gospodarczymi siłami Polski — czy też zależeć będziemy gospodarczo coraz bardziej od żydów?

Czy Polska będzie państwem praworządnym — czy też państwem nieobliczalnych eksperymentów społecznych i szalonych ryzyk politycznych?

Czy cywilizacja polska opierać się będzie

na zasadach chrześcijańskich — czy też na żydowskim nihilizmie moralnym?

Czy ekspansja dziejów narodu iść będzie ku morzu, ku zachodniej gospodarczej i społecznej kulturze — czy też ku stepom ukraińskim, ku wschodnim zwyczajom politycznym i samowładczym metodom rządzenia?

We wszystkich tych zagadnieniach trzeba rozstrzygnąć na jedną lub na drugą stronę. Niema kompromisu między dążeniem do Polski narodowej, jednolitej, o zachodniej kulturze gospodarczej i cywilizacji chrześcijańskiej, opiera[ace]l swą przyszłość mocarstwowa na posiadaniu morza, i porządek wewnętrzny na praworządności — a polityka stanowa i klasowa zapatrzona w Ukrainę, łączącej się bez skrupułu z żydami i Niemcami, zawsze do eksperymentów pochopnej lewicy.

Lawirowanie między temi dwoma programami może być dogodna dla osobistego powodzenia taktyka.

Wyrwać jednak Rzoltę z finansowej i gospodarczej niemocy, wyzwolić ją z sieci, w która onlatują Polskę coraz silniej żydzi całego świata — może tylko zdecydowana, wyraźna polityka narodowa.

Stanisław Grabski.

Dlaczego nie wolno głosować na nr. 10 12 i t. p.

Centrum polskie oraz Demokr. unia państwowa (D. U. P.) twierdzą uporczywie, że niesłusznie nazwano ich rozbijaczami jedności narodowej. O słuszności stawianej im zarzutu niechaj przekona nas wyliczenie arytmetyczne, które jest zawsze obiektywne i prawdziwe.

Przypuścimy, że wybory do sejmu już się odbyły.

Okręg 1 miał wybrać 5 posłów. Głosy padły w ten sposób:

na nr. 8	24 000
na nr. 12	12 000
na nr. żydowski	7 000

Przystępujemy do podziału mandatów systemem d'Hondta:

:1	24,000	12 000	7 000
:2	12 000	6 000	3,508
:3	8,000	4,000	

Wobec takiego wyniku głosowania Chrześc. Jedności narodowej otrzymał 3 mandaty, nr. 12 jeden mandat, żydzi jeden mandat.

Przez oddanie 12,000 głosów na 12 uzyskaliście wyborcy, jednego posła z tej listy do sejmu, ale wybraliście waszemi polskimi głosami jednego żyda.

Jedność narodowa została rozbita. Gdyby te 12 tysięcy głosów odciągniętych od listy Jedności narodowej padły również na numer 8, mielibyśmy wtedy:

	Nr. 8	Nr. żydowski
:1	36,000	7,000
:2	18,000	
:3	12,000	
:4	9,000	
:5	7,200	

Wszyscy posłowie polscy, żyda ani jednego.

Lista nr. 12 pomogła do zwycięstwa żydów!

Skupienie wszystkich głosów polskich na nr. 8 uchroni nas od tego.

A oto drugi przykład: okręg II wybiera 6 posłów. Głosy rozdzieliły się w ten sposób:

	Nr. 8	Nr. żydowski	Nr. 10	„Koniuszowcy“
:1	65,000	11,500	6,000	4,000
:2	33,000	5,750		
:3	22,000			
:4	16,500			
:5	13,200			
:6	11,000			

Wybrano 5 Polaków, jednego żyda.

Dziesięć tysięcy głosów polskich, które padły na listę 10 i kontuszców, zmarnowały się na nic. Przepadły! Utonęły w morzu pałnej agitacji i osobistych ambicji.

Gdyby twórcy nr. 10 nie napędzali ludzi do głosowania na swoją listę, ale ponad swymi interesami widzieli dobro całej Polski i całego narodu, które nakazało kilku rzetelnym stronnictwom narodowym połączyć się na czas wyborów w Jedność Narodową, co by wówczas było.

Niechby tylko sześć tysięcy Polaków głosowało nie na nr. 10 lecz na nr. 8.

Nr. 8 nr. żyd. nr. kontuszców		
: 1	72,000	11,500 4,000
: 2	36,000	
: 3	24,000	
: 4	18,000	
: 5	14,000	
: 6	12,000	

I oto znowu: wszyscy posłowie Polacy, żyda ani jednego.

Ne byłoby tego, co przy rozbiću jedności narodowej. Tamte 10,000 głosów polskich, które padły na nr. 10 i na inne listy ambitnych, nie tylko zmarnowały się zupełnie, nie tylko żadnego znaczenia nie miały, ale wybrano nimi żyda.

Wyliczenie ścisłe. Mówią same za siebie. Takich przykładów może być w najgorszym razie 64, bo 64 jest okręgów wyborczych.

Polacy otwórzcie oczy! Nie pozwolimy rozbijać jedności narodowej!

Zebrało się trochę ludzi i stawiają własną listę. Nazaniają do głosowania na swoje numery, mówią i obiecują dużo, nawet dowodzą i argumentują, ale nie mówią jednego: że nie mają szerokiego poparcia w narodzie, że są słabi, że wobec tego niewiele głosów padnie na ich listy, że więc niewielu posłów zdobędą setki i tysiące głosów oddanych na numer 6, 10, 12, 14, 18, 22 i to, zmarnują się i nie będą wcale policzone. Niedosć na tem! Za temi zblakaniem głosami wybiorą do sejmu żydów.

Wybory niedaleko. Naród zbojkotuje w dzień wyborów tych, co rozbijają jedność narodową i pomagają taktiką swą wrogom narodu polskiego.

Nie wolno przykładzić ręki swej do tego żeby dzięki głosom polskim miał przejść do sejmu jeden więcej żyd.

Dość sklepików i kramów wyborczych: Niech żyje jedność! Głosujemy na numer 8.

Osemka idzie.

Jak Polska długa i szeroka, w każdym do mu polskim, w chatach i dworach, na piętrach i na strychach, w warsztatach rzemieślniczych i w salach fabrycznych, na każdym wiecu, mówi się teraz o wielkiej „Osemce”.

Gdziekolwiek wichrom anarchii i wszelakim truciznom chaosu oparł się instykt narodu, tam wielka „Osemka” staje się symbolem wiary narodowej, hasłem odrodzenia, sztandarem walki wyborczej.

Ale też żadna liczba nie budzi takiej nienawiści w obozach, kierowanych ręką widomą a móżgiem z poza kurtyny...

Przeraża je chrześcijańsko—narodowa jedność, przeraża je potężne skupienie prawdziwego, trzeźwego, nie skrzywionego żadną doktryną patrijotyzmu i demokratyzmu, przeraża je siła „Osemki”.

... Aż tu nagle idzie „Osemka”.
I groził
Idzie z wielką miotłą
I groził
Idzie, jak Herkules, do stajni króla Augiasza.
I groził
Nech żyje Osemka!

(8) W. Kabski.

Zbogaceni posłowie ludowcy i socjaliści.

„Gazeta Poranna” podaje spis socjalistów i ludowców, którzy podczas swej kariery politycznej w Seimie ustawodawczym nie zapominali o interesach osobistych, dorabiając się niejednokrotnie wcale ładnych majątków.

Prawa ręka Witosza poseł Jan Bryl kupił we Lwowie siedem kamienic, z których dwie sprzedał, a posiada jeszcze: 1) przy ul. św. Zofii 5) 2) przy ul. Dominikańskiej 4, 3) przy ul. Murarskiej 4, 4) przy ul. Rycerskiej 35, 5) przy ul. Staszycy, pozatem kupił pos. Bryl: 1) wileń w Sopotach nad morzem, 2) folwark w Beremowcach 133 i pół morg. 3) na nazwisko żony Melanji z Micheniów Brylowej folwark Zgorze pod Lwowem, 4) drukarnię „Prawda” w Kizkowie, 5) las w Czuczyczu, 6) gazetę codzienną „Goniec” i tygodniki „Prawdę” i „Gazetę niedzielną”.

Posel Jachowicz kupił 70 morg. pola od hrabiego Potockiego.

Pos. Kręzel — wieś Borową, pow. Pilzno

Pos. Toczek — 30 morg. pola.

Pos. Skrzypek — folwark Zamość koło Brzeżan; handlował również dolarami.

Pos. Witosz—Wróblowice, pow. Tarnów 300 morg. lasu, 400 morg. pola i młyn. Majątek ten zapisany jest na imię szwagra Witosza.

Posel Margol dostał 18 morg. z majątku państwowego,

Pos. Bardel będąc ministrem rolnictwa zawarł kontrakt z własnym synem i dwoma szwagrami na dostawę drzewa z lasów państwowych do tartaku w pow. becheńskim. Państwo straciło na jednym kontrakcie 7 milionów mk.

Pos. Rączkowski wywiózł 4 wagony skór do Jugosławii.

Pos. Kowalczyk i Makuch zakupili po 85 morg. pola z maj. Suszki włas. p. Grabowskiej.

Pos. socjalista Antoni Chudy z zawodu nauczyciel kup. w pow. dolńskim maj. za 180 milionów marek.

Posel soc. Klemensiewicz kupił fol. Sygneczów pow. Wieliczka.

Posel Stapiński prezes stronnictwa ludowego (lewica) posiada wieś Klimkówkę i kopalnię nafty w pow. Krosno, którą kupił tamtego roku za 350 milionów marek.

Spodek na zacieklonych wiecowników

W okresie przedwyborczym stronnictwa polityczne w Polsce rozwijają niebywałą pomysłowość na punkcie sposobów rozpędzania przeciwników partyjnych.

Jak się dowiaduje „Expres”, jeden z najbardziej szatańskich pomysłów przy obecnej zimniej jesieni stosowany jest w wielu małych miejscowościach.

Jeżeli w jakimś miasteczku zbierze się wiec stronnictwa, z którym nie sympatyzuje miejscowa straż ogniowa, ta ostatnia rozbija wiecie wodą.

Pod pozorem pożaru nadjeżdża ona z beczkami i sikawkami i bez pardonu oblewa budynek wodą. Wiecujący tracą oczywiście wszelki ogień polityczny.

Między innymi stronnictwo „Wyzwolenia” odbywało w pewnej wsi olbrzymi wiec, na który zjechało się 12 tysięcy chłopów. Wicowano w ogromnej szopie.

W tem krzyki: „Pożar! Pożar!” Zjawia się jak z pod ziemi straż ogniowa z pobliskiego miasteczka, puszcza w ruch sikawki i w okamgnieniu rozprasza przemokłych do nitki wiecowników. Bohaterski komendant straży ogniowej, pierwszy fryzjer miasteczka, przez tydzień — a może i dłużej — chwalił się przed przyjaciółmi:

— „Ale rozpędziliśmy chłopów!”

LEWICA

Tu macie, czytelnicy, jak w kalejdoskopie, Spis partii, z których każda dołki Polsce kopie, z których każda natchnienie i siemienie bierze, nie w duchu narodowym, ale w Belwederze.

I
Więc ku lewicy ciągną Ka-Pe-Kacy,
Z pozorów zachowawcy, w grancie nie jednacy,
bowiem w partii panuje tej obyczaj brzydki,
że firmę dała goje, ale rządzi żydki,
obok hrabiów poważne zasiadły „moraljny”
i hrabia Baworowski rządzi Lewensteinny.—

II
Z kolei mówić bedziem o stronnictwie „Pnista”,
które kosztem narodu wleżał w pierze porasta.
Zmysł mają do deszczów nie gorszy, niż żydy,
dowód: reforma rolna i głosne D i l d y.
Sam prezes, Witos ma ten dar nader nierzadki,
że lubi brać intraty i dawać posadki.

III
Stanisławczy — to nonsens prawie epokowy,
co wspiera dla zamętu „kościół narodowy”.
Choć dawno z nich opadły dziewiczności mity,
z „Wyzwoleniem” prowadzą polityczne fiorty,
Skąd ta mała partijka taki rozgłos bierze
— Mówią, że źródło natchnień siedzi w Belwederze.

IV
Oszust, laidak i blażen — dla lichej korzyści
Swoje ziarno, z którego wzrosną komuniści;
Jeszcze gwiazda Okońca, w tych zabawkach świeci
gdzie w nadmiarze znajdują się analfabeci.
Bilo by to cprawda i nie dziwiw wcale,
gdyby były ksiądz Okoń zasiadł w kryminale.

V
Na Belweder swe wierne kieruje spojrzenie
partja „janczarów Zińka”, sławne „Wyzwolenie”.
Ma ukrytą nadzieję, że chłopków wyzwoli
nie tylko z uczuć lepszych, ale także z roli
Chytrze sieje nienawiść i bunty wiośki,
partja „hrabi” Tauguttia i „księżny” Koszowskięj.

VI
Dziwnie nieśny produkt stęchłej atmosfery,
Ni to pies ni to wydra, mając „Ene-ery”,
Cały sens owej patrii w tem chyba się mieści,
że niema żadnych zasad ani żadnej treści
Cały sens, cała dążność on ch meżów tka,
aby poprzeć Nadera lub wybrać Ciszaka.

VII
Perty i djamenty — chętre Pe-Pe-esy’
czernią dochody z państwa i ładują siesy,
Wiele tu krzyku, zgłosku, partyjnej zawziętki,
a prowadrzy robią niezoborne majątki,
Klub waśni, intrzy, knośni podstępnych poswarek:
Daszyński — Moraczewski — Klemensiewicz — Marek

VIII
Narodowe mniejszości, niemiaszki i żydzi
z cicha rząd ich poliera, choć jawnie się wstydzi,
W kulak śmieją się z naszych narodowych waśni,
bo kiedy nam najciemniej — im zawsze najjaśniej,
To im zawsze żywota najdroższą ideą,
że Polski będzie wartość już Polska—Judeą.
S. Janiewski.

CHJENA.

Zydowski dowcip prowadzyciel lewicy wymyślił dla Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej listy nr. 8 nazwę Chjena, przez zestawienie nieudolne niektórych pierwszych głosek wyrazów, tworzących nazwę bloku narodowego. Nasze PPSy oczywiście skwapliwie podchwyciły pomysły socjalistów i cieszą się ze swego wynalazku, nie wiedząc nawet, że się tym sposobem przyznają do bardzo smutnej, a niedalekiej przyszłości. Nazwa Chjena ma przypominać hienę. Jest to zwierze, żyjące w ciepłych krajach, które w pustyni zastępuje miejsce grabarza; pożera ono trupy. Widać nasze Socjaliki, przewidując bliski swój upadek i śmierć, rozumieli, że Chrześcijański Związek Jedności Narodowej rzeczywiście ich przeżyje i będzie dla nich grabarzem.

7 pr ukazanie — „Nie kradnij”.

Filary N. P. R. skazani za kradzież.

Główny agitator Narodowej Partii Robotniczej niyaki Ckoraki w Inowrocławskiem został niedawno skazany na 4 tygodnie więzienia za kradzież. To samo spotkało prezesa okręgu pleszewskiego p. Dubińczyka. Niema co mówić. Na pięknych filarach opiera się budowla N. P. R.

Dlatego nie głosujcie za nr. 7, listy N. P. Rowców. (2)

Na kogo będziecie głosować

Oddając swe głosy na listę **№ 8.**

Na jej czele stoja:

- W. TRAMPCZYŃSKI** — Marszałek Sejmu.
- W. KORFANTY** — bojownik o wyzwolenie G. Śląska
- GEN. HALLER** — twórca armii polskiej we Francji, wódz armji ochotniczej w czasie „Cudu nad Wisłą“.
- ST. GRABSKI** — poseł, b. członek Komitetu Narodowego w Paryżu, jeden z najzasłużeńszych polityków, którzy się przyczynili do powstania Polski Niepodległej i Zjednoczonej,
- PROF. ST. GŁĄBIŃSKI** — poseł, jeden z najwybitniejszych polskich mężów stanu, niestrudzony bojownik polityki narodowej.
- C. SKIRMUNT** — b. minister spraw zagranicznych, zasłużył się Polsce wobec zagranicy rozumną polityką pokojową.
- MICHALSKI** — b. minister skarbu, który podjął walkę o uzdrowienie skarbu polskiego.
- ARCYB. TEODOROWICZ** — poseł, gorący patriota światły kapłan i dzielny obrońca praw narodowych Polski.
- KS. BISKUP SAPIEHA** — twórca i kierownik Komitetu pomocy dla ubogiej ludności Polski w czasie okupacji.
- T. PRÓSZYŃSKI**, redaktor i wydawca Gazety Świątecznej, która tyle przyczyniła się do podniesienia oświaty wśród ludu wiejskiego.
- J. ZAMORSKI**, poseł, niestrudzony obrońca sprawy polskiej, prześladowany i więziony przez b. rząd austriacki.
- KS. DR. K. LUTOSŁAWSKI**, poseł, gorący i nieustraszony obrońca spraw narodowych i Kościoła katolickiego w Polsce.

I cały szereg wybitnych polityków zasłużonych działaczy narodowych — właścicieli, robotników, rzemieślników, profesorów, adwokatów, kupców, inżynierów, przemysłowców i t. d. stwierdza, że

Na listę nr. 8

Ch. Zw. Jedności Narodowej powinni głosować wszyscy.

Polscy socjaliści dziękują wrogom Polski.

„Robotnik“ poznański, organ Związku Katolickich Towarzystw Robotników Polskich w Poznaniu, umieścił artykuł pod powyższym nagłówkiem, który rzuca ciekawe światło na właściwe oblicze Polskiej Partji Socjalistycznej.

Przytaczamy go dosłownie:

„Niedawno temu wydały klasowe związki zawodowe, które i u nas tu i ówdzie zdołały otumaniać ludzi, sprawozdanie z swej działalności latami 1920 i 1921. Naturalnie chwala się tam nasi socjaliści, jak tylko mogą, tem, co zrobili i zdziałali, niby na rzecz robotnika polskiego. Lecz w tej samochwale swej zdradzili się z jedną sprawą, która, wbrew ich woli, przedstawia ich jako zdrajców kraju i jego szkodników w chwilach dlań nalieżeńszych, gdy byt co dopiero wskrzeszonej Polski był w najwyższym stopniu zagrożony. A ma się z tą sprawą tak:

Min. szczyli się sprawozdanie tem, że klasowe związki zawodowe brały udział w Międzynarodowym Kongresie Związków Zawodowych w Londynie w r. 1920 i bardzo czynnie tam występowały. I czytamy tak: Wreszcie mogła (delegacja klasowych związków) z całą otwartością i szczerością wyrazić podziękowanie tym wszystkim robotnikom, którzy spełnił swój obowiązek w akcji, mającej na celu przeszkodzenie transportowaniu materiałów wojennych dla kontrrewolucyj-

nych armji. Otóż tą kontrrewolucyjną armją to armja polska, która walczyła z hordami bolszewickimi, idącymi na Warszawę. Jest pewnie jeszcze w pamięci wszystkich, że gdy w czerwcu, lipcu i sierpniu 1920 r. wojska nasze musiały się cofać przed przewagą czerwonych armji i gdy wskutek tego kraj nasz był w wielkiem niebezpieczeństwie zalania przez bolszewików, to wtedy połączyli się socjaliści wszystkich krajów, by nas oddać w ich moc przez udaremnienie dowozu broni i amunicji do nas. Właśnie na tym Kongresie londyńskim uchwalono odezwę do robotników całego świata, by nie pozwolili na wywóz materiałów wojennych do Polski i wzbraniłi się przytem pomagać. Dzisiaj dowiadujemy się, że za to tak dla Polski wrogie stanowisko, które nam wiele sprawiło trudności otrzymali obcy socjaliści gorące podziękowanie od naszych.

Sprawę tę trzeba sobie dokładnie jeszcze raz rozważyć, by pojąć w całej pełni jej potworność. Wyznawcy żyda Marksa postanawiają nas oddać w moc bolszewików i wtrącić po raz drugi Polskę do grobu. I za to dziękują im polscy socjaliści, którzy nieraz za dobrych Polaków się podawają, i szczytują się jeszcze z tego.

Bezwstyd jest to słabe wyrażenie na napiętnowanie takiego postępowania. Najpospolitszej zdrady dopuścili się delegaci klasowych związków zawodowych i z tego mają jeszcze tę bezczelność przechwalać się.

Niema tu ani trzech słów do tracenienia. Socjalizm, to wróg Polski jeden z najniebezpieczniejszych. Wszelkie gadanie naszych socjalistów o miłości kraju, to kłamstwo najzwyczajniejsze i oszustwo. Kto się z nim łączy i ich popiera, szkodzi Polsce. Na to mamy jeden dowód więcej!!

Jakie są kary za przestępstwa wyborcze?

Płatni agenci, rozbijający zebrania wyborcze powinni wiedzieć o tem, co następuje: Kto przemocą lub groźbą uniemożliwi obywatelowi polskiemu wybór lub głosowanie, ulega karze więzienia najmniej sześciomiesięcznego albo karze osadzenia w twierdzy do pięciu lat,

Kto umyślnie spowoduje nieprawdziwy wynik aktu wyborczego, albo wynik fałszuje, ulega karze więzienia od tygodnia do trzech lat. Jeżeli czynu dopuszcza się osoba, której nie poruczono zbierania kart lub znaków, ani innej czynności przy odbywaniu wyborów, stosuje się karę więzienia do dwóch lat, a nawet utratę praw obywatelskich.

Kto w sprawie publicznej kupuje lub sprzedaje głos wyborczy, ulega karze więzienia od miesiąca do dwóch lat można także orzec utratę praw czci obywatelskiej.

Kto jako urzędnik nadużywa swego stanowiska ku niedozwolonej agitacji politycznej, karany będzie więzieniem aż do pięciu lat.

Kto wyborcy uniemożliwi wolny wybór posła do Sejmu karany będzie więzieniem do jednego roku, zaś urzędnik, który się tego dopuści — podlega karze od jednego roku do trzech lat.

Kto wyborcy uniemożliwi wolny wybór podlega karze więzienia jednego roku. Tej samej karze podlega wyborca, któremu przekupstwo udowodniono.

Przeszkadzanie na zebraniach przedwyborczych za pomocą gwałtu, groźby, uszkodzenia lokalu itd. podlega karze więzienia na czas od jednego roku do trzech lat, a nawet do sześciu lat, jeżeli zakłócićiele porządku byli uzbrojeni.

Za fałszowanie dokumentów wyborczych jest kara od roku jednego do trzech lat. Należy im to przeczytać.

Centrum traci kandydatów.

Kandydat na posła z 26 okręgu Kom. Wyb. Polskiego Centrum p. St. Kussyk ogłasza w „Głosie Lubelskim“ list w którym stwierdza że na listę Polskiego Centrum został wciągnięty bez zgody z jego strony a że pragnie pracować tylko dla listy prawdziwie narodowej Ch. Z. J. N. Nr. 8 prosi o skreślenie z listy na którą został podstępnie wciągnięty. 2

Kto patronuje „polskiemu“ Centrum?

W „Gazecie Codziennej“ (Nr. 4536) czytamy opis podanego poniżej zdarzenia, które jest jednym z wielu dowodów, kto patronuje „polskiemu“ Centrum i kto na niem wygra najwięcej.

...Jedna z żydowskich restauracji... Na stołach leżą porozkładane ulotki „Centrum“ Dr. X. znany sjonista lwowski, czyta tę plotkę i zachwala wobec kilku chrześcijan program „Centrum“ Panie — pytają go zebrani — znamy się, przecież pan głosować będzie na listę żydowską, czemu pan zachwala listę „Centrum“? — „Poto, by tych panów przekonać, aby nie głosowali na listę narodową“ Przecież na liście „Centrum“ są umieszczeni również żydzi, więc i my skorzystamy“ — może to przekona „Centrum“, dla czyich interesów pracuje.

Za autentyczność tego dialogu ręczy „Gaz. Codz.“. (2)

Niepowodzenie N. P. R.

W niedzielę w południe w sali ogrodu zoologicznego w Poznaniu odbył się wiec wyborczy, zwołany przez kandydatów N. P. R. Łukasiewicz i Zapalę. Przybyli liczni uczestnicy z pomiędzy których kilku mówców wystąpiło bardzo osro przeciwko p. Zapale, któremu zarzucano, że nikt ze ster urzędniczych nie uchwalił go do kandydowania z ramienia urzędników, zarazem zarzucano mu, że nie oczyścił się jeszcze z zarzutów, które podniósł przeciwko niemu „Kurjer Poznański“, wspominając sprawki jego w czasie wojny w Szczecznicy pod Lubinem.

Wiec zakończył się zupełnem niepowodzeniem N. P. R. (8)

P.P.S. za Bundem.

Organ Poale-sjonistów podaje: „W Ćmielowie powiecie opatowskim na wiecu PPS. obecny poseł na Sejm i kandydat do Sejmu z listy PPS., Pączek wezwał robotników żydowskich do głosowania na listę Bundu. Fakt ten wskazuje raz jeszcze, jak serdeczne są stosunki pomiędzy PPS. a Bundem“.

Do naszych przyjaciół.

Bardzo często zdarzają się wypadki, że niekulturalni przeciwnicy zrywają nasze ogłoszenia i odezwy. Wzywamy przeto naszych przyjaciół do przeszkadzania tej niecnej robocie i oddawania przestępców w ręce policji.

Wszyscy głosujcie na listę Nr. 8

numer nosi lista Chrześcijańskiego Związku Jedności narodowej na który winni głosować wszyscy polscy patrioci. Na jej czele stoja najlepsi synowie Ojczyzny pos. **W. Korfanty** gen. **J. Haller** marsz. **W. Trampczyński**, b. min. **Skirmunt** b. min. **Michalski** arcyb **Teodorowicz** i inni.

Pierwsze spotkanie.

(Wspomnienie z II korpusu Wojsk Polskich)

... Już tylko dwadzieścia pięć wiorst dzieliło czoło korpusu od Dniestru. Wieczorami, gdy wiatr dał, powietrze grało tumanami piasku, który zasłaniał wyższy brzeg rzeki.

Korpus dochodził do przeprawy, kiedy pod Mironówką szturmowy oddział Niemców zaprowadził nam dalszą drogę a zagrodziwszy przejście rozsypał się w tyraljerkę i zaczął okopywać na wzgórzach za wsią.

Wiadomość o zajściu przesłano natychmiast do dowództwa korpusu i wkrótce dał słyszeć się tętent kopyt końskich coraz bliższy i bliższy, aż podniosła zasłona kurzu, w której zarysowały sylwety jeźdźców.

Nadjechał wódz korpusu generał Józef Mazowiecki.

Za nim w złocistej kurzawie pobrzękiwał gotowy do skoku las lanc ułańskich z biało-amarantowymi proporcami, wyglądały oblicza skupione i od słońca miedziane, czekała nieruchomi ułani.

Tylko szalony błysk w oczach dawał do zrozumienia, że wystarczy jedno Jego skinienie a zaporą powstrzymująca korpus zegniesz się, rozłamie i jak niepotrzebny strzęp odrzucona, legnie na orne skiby ciągnące się po obu stronach drogi.

Takimi być musieli, ci co z pieśnią Bogu-Rodzica pędzili na namioty wielkiego Wezyra z królami Janem i późniejsi szaleńcy Siera — Nevada, wczorajsi z pod Krechowiec i obecni piątacy i szóstacy z pod Kaniowa.

— Mam rozkaz natychmiastowego zatrzymania korpusu, mówił dowódca niemieckiej landsturmy.

— „A ja rozkaz przejścia“ — odpowiadał surowy głos polaka.

— „Korpus zatrzymam siłą!“ —

— „Siłą przejdę!“ —

A odwróciwszy się od Niemców rzucił w kurzawę.

— „Czyż oni potrafią zatrzymać was chłopcy?!“

W tejże chwili zadrgały miljarde atomów świecącej jakby najszlachetniejsze topazy — kurzawy, pochylili lance, zafurkotały proporce...

Lecz Niemiec dał znak i korpusem wstrząsnęła potężna pieśń legionów Dąbrowskiego, pułki rozwinęły sztandary i zaczęło się przejście...

Z boku drogi zbici w milczącą gromadę przypatrywały przejściu żelazni żołnierze kalendarza. Szlakiem przelewały się życie samo, mło dzieńce i radosne, jak sztandary szumiące nad głowami legionistów.

A wódz patrzył na cały młodzieńczy zapal szeregów, ręką — złożoną jak do przysięgi, salutował mijające go sztandary i dowódców jakby mówił:

Jednemu i temu samemu celowi służymy bracia wy moi. W niezliczonych posiwiśleń bojach, prowadząc was do walki o wolność Ojczyzny — Czy i teraz posłuchacie mnie bez szemrania, czy pewna zgoda zajmie miejsce rozsądka i zbytne zwłoki?

Czas bije, pójdziemy naprzód jednością silni, niezwyceżeni w gromadzie, pójdziemy budować wolną Ojczyznę, ani mała, ani ojczyznę programu tego lub owego, ale tylko... Ojczyznę!

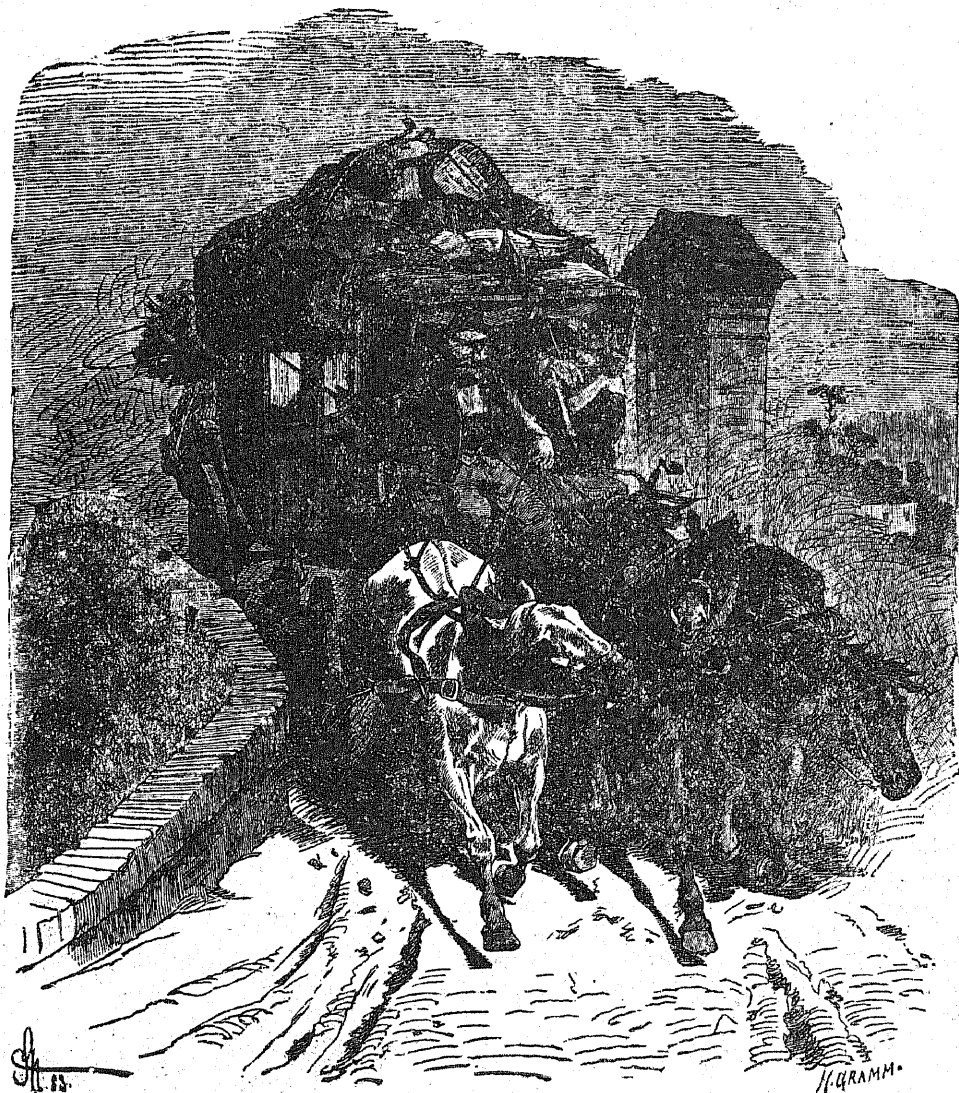
I jakby w zgodnej odpowiedzi radośnie szumiły proporce przechodzących oddziałów i chyliły mijając wodza.

W kilkanaście dni potem krwią własną stwierdziliśmy wiarę wodza na polach kaniowskich.

Gwido Trzywdar — Rakowski sierżant II pp. ułanów II korpusu gen. Hallera.

Łódź 11 października 1922 r.

Z niedalekiej przeszłości

Dyliżans pocztowy.

KLEWE.

Dowcip chorego.

Przyjechał z prowincji do Lwowa pewien stary pan z dwoma synami, ażeby zasięgnąć porady lekarskiej. Lekarze uznali, że pacjent musi na czas pewien, co najmniej na trzy miesiące zamieszkać we Lwowie i tu leczyć się pod dozorem lekarskim.

Starszy pan z prowincji najął mieszkanie przy dalszej spokojnej ulicy i zamieszkał tu wraz z dwoma synami. Ale spokoju nie znalazł, pomimo, że mieszkał z dala od śródmieścia. Ciągły turkot wozów przewożących cegły, materiał budulcowy i kamienie, wieczne trąbienie automobilów nie dawały spać choremu ani w dzień ani w nocy, denerwowały go i wyprowadzały z równowagi.

Chory nie wiedział co czynić, a o zmianie mieszkania nawet nie mógł myśleć, gdyż już z góry zapłacił czynsz za kwartał, a zresztą nie miał pewności, że inne mieszkanie będzie spokojniejsze. Długo myślał a wreszcie chwycił się następującego fortelu.

Oto kazał synom w nocy wykopać dół w poprzek całej ulicy, i otoczyć go z dwóch stron prowizorycznym parkanem z napisem: „Przejazd wzbroniony“. I to poskutkowało. Ruch kołowy ustał naraz, bo oczywiście przejazd był niemożliwy. Nawet policjant, który pełnił służbę nazajutrz na tej ulicy, sam nawracał wszystkie wozy i kazał im jechać inną ulicą. Tak samo postępował drugi policjant, trzeci i dziesiąty, który w następnych dniach pełnił służbę na tej ulicy a chory zaciełał ręce i miał spokój idealny. Prosił tylko Boga, aby magistrat nie zasypał rowu przynajmniej przez czas jego pobytu we Lwowie. I minął cały tydzień.

Ale diabeł nie spi. Pewnego pięknego dnia zjechała na miejsce komisja wodociągo-

wa, aby zbadać wykopany dół. Po obejrzeniu stwierdziła, że dołu nie wykopano w celach wodociągowych, ale zapewne kazała go wykopać komisja elektryczna. I odjechała.

Minęło pięć tygodni a na miejsce zjechała komisja elektryczna. Obejrzała dół, zmierzyla go i skonstatowała, że dołu nie wykopano w celach elektrycznych, ale zapewne w celach komisji gazowej. I odjechała.

Minęło sześć tygodni, Na miejsce zjechała komisja gazowa. Zbadała dół, wymierzyła go, obwąchała i skonstatowała, że nie wykopano go dla celów gazowni, ale najniezawodniej w jakimś innym celu, może kanałowym.

Gdy nie można było dojść końca, ani dowiedzieć się, w jakich celach wykopano ów zagadkowy dół, wszystkie komisje porozumiały się celem odbycia wspólnego posiedzenia. Minęło kilka tygodni zanim komisje zebrały się na wspólne posiedzenie, na którym pokazało się, że dół wykopał się sam. I uchwalono dół zasypać.

Ale wtedy już chorego dawno nie było we Lwowie. Wyjechał zupełnie uzdrowiony.

Leonja Łubieńska

Kobieta w Turcji.

Wiek i tradycja utarły opinie, że wśród najbardziej pożałowania godnych istot, prym trzymają Muzułmanki. Wyobraźnia ludzka przedstawia je sobie jedynie pod postacią haaremowych niewolnic, niezdatnych do życia, z wszelkich praw wyzuty. Rzeczywistość jednak dość ostro odbiega od szablonu, a jeżeli zasięgnie się wiadomości co do sposobu traktowania ich przez Koran, to odrazu wkroczy się w dziedzinę niespodzianek.

Koran bowiem wbrew powszechnemu mniemaniu raczej uprzywilejował, aniżeli skrzywdził kobiety.

Podług jego praw Muzułmanka, panna

Literatura i sztuka.

Bestjarum nowoczesnej literatury.

czy mężatka, dysponowała swobodnie swoim majątkiem i to bez zastrzeżeń. Posagu wnieść nie potrzebowała, gdyż utrzymanie jej i dzieci spoczywało całkowicie na barkach męża — ciężary rodzinne prawie obarczały Muzułmankę o połowę mniej od męża, w tym stosunku ednalkowóz o połowę mniej dziedziczyła.

W kwestji rozwodowej Koran zasadniczo przechylał prawo na korzyść męża, pozwalając mu rozwieść się z żoną nawet bez żadnego ku temu powodu, lecz prostował tę niesprawiedliwość użyczając żonie równości w tym względzie swobody pod warunkiem przedślubnego ziągwarantowania jej sobie

Od Sultank prawo wymagało nawet takiego zastrzeżenia, które z czasem tak dalece się rozpowszechniło, iż objęło wszystkie warstwy społeczne.

W kwestji autorytetu rodzicielskiego, Koran władzę matki ograniczył do okresu dzieciństwa, żeby ją złożyć następnie w ręce ojca.

Różnica prawna między kobietą a mężczyzną uwypuklała się przy zawarciu małżeństwa, gdy bowiem rodzice bezsilni byli wobec nieodpowiedniego wyboru pełnoletniego syna, szerokie prawo ingerencji przysługiwało im na wypadek wstępowania pełnoletniej nawet córki w węzły małżeńskie sprzeczne z ich wolą. Na wypadek uporu tejże córki rozstrzygał ostatecznie sprawę — sędzia.

Koran nakazywał żonie posłuszeństwo mężowi, lecz posłuszeństwo to nie obejmowało całokształtu życia, nie mogło np. kępować Turczynki w chęci kształcenia się, opuszczania męża dla odwiedzenia i pielęgnowania chorych rodziców i w wielu innych wypadkach. Przewidujący Koran natomiast nie przyznawał mężowi prawa żądania od żony karmienia dziecka.

Na koranie oparte prawo muzułmańskie na ogół okazuje kobietom pewną pobłażliwość, tłómaczoną ich mniejszą odpornością fizyczną; z tego też wychodząc założenia, kodeks karny nie przewiduje dla nich wymiaru kary śmierci. Obecnie mogą Turczynki poza niektórymi wyjątkami stawać przed sądem w charakterze świadków, mogą również piastować różne urzędy stać się Cadi — Sędziami i nawet Effendi — Kapłanami, w tym charakterze jednak wolno im odprawiać nabożeństwa wyłącznie dla kobiet przeznaczonych.

Zas dniczo nie już również nie staje Turczynkom na przeszkodzie, by zaliczać się do wyborców i wkroczyć na arenę walk politycznych.

Lecz nowoczesna Turczynka do pełni swobód zbyt się nie garnie, natomiast z przedziwną finezją i intuicją doskonale odczuwa swe braki i przedewszystkiem dąży do udozłobienia swej wiedzy, gorąco udział bierze w popieraniu i podniesieniu za pomocą oświaty etycznego i kulturalnego ducha swej ojczyzny, tem samem, jak również wyjątkowo pieczołowitem chowaniem dzieci, najlepszy skład egzaminu dojrzałości i przygotowuje młode pokolenie do świadomego już udziału we wszystkich dziedzinach nowoczesnego życia. Prawiać, zwłaszcza z cudzoziemcami nie podobna więc ustalić ich poglądu istotnego na tę sprawę. Faktem jednak jest, że bądź z pobudek moralnych, bądź z powodów ekonomicznych legalne wielożenstwo tak dalece zanika w Turcji, że nie warto już o niem rozprawić, gdyż należy całkiem niemal do przeszłości, czasów bezpowrotnie minionych, co zaś się tyczy poziomu etycznego Turków, to może lepiej nie badać tej sprawy ze względu na porównanie, które mogłoby wypaść bardzo niekorzystnie dla tak bardzo gardzących nim Europejczyków.

Konstantynopol, w październiku 1922.

Aforyzmy ulotne.

Prostota duszy kobiecej jest taka że mężczyźni nie mogą w nią uwierzyć. Tam gdzie linja jest prosta, mężczyzna szuka z uporem zawilosci tajemnic a znalazłszy w zamian pułkę, gubi się w niej.

Piotr Lociys.

Pod takim tytułem wyszła niedawno książka F. Bleia, będąca anegdotycznym zbiorem wiadomości o współczesnych pisarzach. Przesuwają się tam bez jakiegokolwiek ładunku i składu wyneśliżowanej wielkości pisarskie, każda z do wciśnięciem o samym sobie na ustach, z prawdziwym, lub ugarniowanym przez cudzą wymyśloną wyobraźnię zabawnym zdarzeniem z życia, z wesołym bon motem. Niektóre z tych powiastek i anegdot są naprawdę zrezygnowane. I tak Schnitzler, zapytany raz, jak się bawił na mało ciekawem przyjęciu, miał odpowiedzieć: „Bez siebie samego byłbym się zanudził na śmierć”. O d'Anunziu, przejeżdżającym na białym koniu i w białym ubraniu przez rynek ze swojej willi w Capponcina powiedział jakiś rzeźbiarz włoski: „Ten mi pozuje za życia do pomnika”. Herman Bahr, nie mając pieniędzy na podróż do Rosji, żeby zdobyć na nią pieniądze

Zabytki historyczne

Klasztor Franciszkanów w Krakowie Płyta grobowa ks. kaliskiego Władysława zmarłego w 1270 r.

dzie, opisał swoją „podróż do Rosji i dopiero w ten sposób mógł być tam naprawdę pojęta. O pewnym mało znanym poecie-malarzu włoskim czytamy w „Bestiarum”, że pokażywał raz znajomym swój obraz, a raczej bohomaż złożony ze samych niebieskich i czerwonych kresek i kółek. Jeden obecny dziennikarz, zapytał, co to malowidło ma przedstawiać. „To jest Ragusa” — wyjaśnił artysta. „To dziwne” — odrzec miał ów dziennikarz — „ja byłem pewny, że to Spalato”

Walka kina z teatrem.

Niebezpieczna konkurencja, jaką kino robi teatrowi, była już przedmiotem troski wielu poważnych umysłów. Ze zjawiska tego nie można uważać za zdrowe, rozumiemy do brze. Nie doceniamy wszakże niebezpieczeństwa w Poznaniu, gdzie świeży dech teatru na rodowego przyciąga odrywając dotąd od polskiej sztuki społeczeństwo. Gorzej ma się sprawa w innych miastach, w których teatry coraz wyraźniej grają „sobie, nie komu”, a przedsiębiorcy kin robią majątki. Feljetonista jednego z pism warszawskich, sam autor dramatyczny

wypisuje na ten temat piolunem zaprawne urwagi, z których wynika smętna pewność, że dramaty pisane na papierze, ulegnie swemu silniejszemu, bo płóciennemu współzawodnikowi, będącemu rzekomo formą sztuki demokratyczniejszą, a więcęj sycącą głód estetyczny dzisiejszego człowieka, zbrutalizowanego przez wojnę, i wyciągniętego przez nią poza zaściankowy widnokrąg. Niby pokpiwając, konkluduje przecież referent tej cichej a ciągłej wojny pomiędzy kinem a teatrem, że gdyby dziś żył i tworzył Eurypides, z pewnością stałby się dostarczycielem sztuk., filmowych.

Artyści polscy za oceanem.

Jak doniosły pisma amerykańskie przybyła do Stanów Zjednoczonych rodaczka nasza znakomita tragiczka kinematograficzna Pola Negri (Dabska), która będzie tam „występowała” na różnych filmach kinematograficznych.

W końcu ubiegłego miesiąca wyjechali z Warszawy do Ameryki na szereg gościnnych występów Adam Dołżycki b. dyrektor Opery Poznańskiej oraz Olga Orleńska b. primadonna tejże Opery ostatnio występująca w teatryku „Nowym” w Warszawie.

Nowe teatralne sztuki polskie.

Stefan Krzywoszewski, zasłużony autor dramatyczny i prezes „Związku Autorów Dramatycznych w Warszawie” złożył nową sztukę Teatrowi Polskiemu. Równocześnie Adam Grzymała-Siedlecki, zachęcany powołaniem „Sublokatorki”, napisał już jako pewny, z ugruntowanym nazwiskiem autor sceniczny komedję, tym razem historyczną z czasów Henryka Walezego pt. „Popas Króla Jęgomoci”, Premiera tej interesującej nowości w „Rozmaitościach” ma przypaść w grudniu.

Dramat z życia emigracji rosyjskiej.

W początkach listopada mają w Warszawie rosyjscy literaci i aktorzy, bawiący w Polsce, odczytać dramat Surguczowa pt. „Nad rzekami Babilonu”. Ten utwór popularnego autora rosyjskiego poświęcony jest życiu wychodźców rosyjskich. Z innych sztuk tegoż pisarza wystawiono w Krakowie niedawno „Skrzypce jesienne”

Sowiety a literatura.

W jednym z ostatnich numerów „Izwestij” pojawił się artykuł, zwracający uwagę na niebezpieczeństwo jakdem jest rzekomo dla komunizmu literatura, i stwierdzający, że Zimowijem z tego właśnie względu bacznie śledzi obecnie również działalność teatru. Z teatru bowiem — zdaniem dziennika — „płynie fala małowarżazujnego rozbestwienia”. I tak np. „Świerszcz w kominku” Dicksena staje się bardziej groźnym, niż jakiś tam „Denikin”. Widać, że po zniszczeniu innych dóbr kulturalnych w Rosji przychodzi kreska i na chronioną dotąd literaturę.

Zjazd kierowników teatrów ludowych.

Dnia 19 i 20 listopada Związek Teatrów Ludowych urządza w Warszawie zjazd połączonego z praktycznym kursem teatralnym dla kierowników i uczestników zespołów, oraz wszystkich interesujących się sprawą teatru amatorskiego: młodzieży wiejskiej, robotników, teatru żołnierskiego i szkolnego. Informacji bliższych udziela osobiście i listownie biuro Związku Teatrów Ludowych. Warszawa, Kopernika 30 (parter).

Mowa przedwyborcza.

Wyszły mu na wierzch wszystkie niemal żyły. Gdy się gotował przerwać sali ciszę... Krzyknął okropnie ile tylko siły:

— Towarzysze!

I znowu cisza! Napięta uwaga! Duch się milczenia na sali kołysze, A mówca dalej jednym słowem smaga:

— Towarzysze!

Pięć minut pauzy! Plun oczami świeci, Ciekaw, jak mówca się tym razem spisze, On jednak skończył, krzycząc poraz trzeci:

— Towarzysze!